

נפש
קהדה
הומיה
 בני עקיבא תשפ"ג

אהבה!
 1/3 | 2/4
 כרמל

נפש קהדה

חודש ארגון תשפ"ג

הומיה

טרום זרעים

עולים לבני עקיבא

טרום זרעים

המצפן לחודש משמעותי

עקיבא שמנו כשמך

היכרות עם דמותו של ר' עקיבא, התנא הגדול שעל שמו אנו נקראים ואת הדרך שסלל לנו ולאורה אנחנו הולכים - תורה ועבודה!

נקודה מרכזית מהפעולה:

כמה חניכים הגיעו?

1

אות וסמל

סמל התנועה, המנון התנועה וסיסמת התנועה - מה הם אומרים ואת מה הם מבטאים?

נקודה מרכזית מהפעולה:

כמה חניכים הגיעו?

2

האנשים ששינו לכם את החיים

משחקים בעקבות שלוש דמויות משמעותיות בהיסטוריה ובתפיסת העולם של תנועת בני עקיבא; יחיאל אליאש, הרב נריה והרב קוק זצ"ל.

נקודה מרכזית מהפעולה:

כמה חניכים הגיעו?

3

איך זה עובד?

המסגרת שלנו בסניף כמבטאת את מהותנו ומרחיבה את פעילותנו. כגון: תלבושת, מפקד, בעלי תפקידים וכן הלאה.

נקודה מרכזית מהפעולה:

כמה חניכים הגיעו?

4

כן זה אותו השבט

על מנת שהשבט שלנו יהיה חבורה איכותית מעתה והלאה עלינו להיות מאוחדים, להציב מטרות ומשימות משותפות תוך נתינת מקום לכל אחד מהחברים כאן בכבוד ובאהבה!

נקודה מרכזית מהפעולה:

כמה חניכים הגיעו?

5

יחד, כולנו יחד!

כשהספינה מתחילה את מסעה בים היא זקוקה לרוח מתאימה אשר תוביל אותה בבטחה ליעדה. אילו רוח וערכים יובילו אותנו בדרךנו בתנועה ברמה האישית וברמה השבטית.

נקודה מרכזית מהפעולה:

כמה חניכים הגיעו?

6

■ בכל פעולה יש שלושה שלבים ובדרך כלל אפשר בכל שלב לבחור את האפשרות המתאימה ביותר לכם ולשבט שלכם.

סימונים: **אסימט** פעולה ו**סתפים** באספקיה - הכף **אלכס** בעבודה החינוכית **סג** השבט.

<<< תאריך <<< נושא הפעולה <<<

ערכון פעולה חדשה

<<<

נפש
יהודי
חודש ארגון תשפ"ג
הומיה

טרומ זרעים
עולים לבני עקיבא

כתיבה: שרי אילוביץ, אילה אברמוביץ, יעלי אייזנר, רני רענן,
אהרון מאהל, רעות עמנואל, יובל אבנרי, רעות אבנרי, שרה באואר

פיתוח תוכן: בלהה ברנדס, הדס וכסלר

עריכה לשונית: חנה פורטגנג

עיצוב: סטודיו בת עמי

איור: הודיה מוסרי גילבר

הבאה לדפוס: דפוס רן דוידי

בהוצאת מחלקת תוכן בני עקיבא

תוכן עניינים

7..... **פעולה 1:** עקיבא, שמנו כשמך!

17 **פעולה 2:** עקיבא, אות וסמל

25 **פעולה 3:** האנשים ששינו לנו את החיים

39 **פעולה 4:** אז איך זה עובד?

45 **פעולה 5:** יחד, כולנו יחד!

53 **פעולה 6:** כן זה אותו השבט

חברי התנועה היקרים, ה' עמכם!

ב"ה זכינו לפתוח את שנת התשפ"ג בעשייה ענפה ובשמחה גדולה, והנה אנחנו בפתחו של חודש הארגון. השנה חרתנו על דגלנו את הנושא השנתי 'נפש יהודי הומייה'. מה טומנות בחובן שלוש המילים משירת ההמנון הלאומי, 'התקווה' - 'נפש יהודי הומייה'?

נפש יהודי הומייה - המילים הללו מבטאות את הכיסופים שהיו בכל הדורות להקים מדינה לעם ישראל, ואנחנו, בני הדור שזוכה לגדול כאן, חייבים לזכור שזה לא מובן מאליו. קיבלנו מתנה אדירה בחסדי שמיים ובזכות דורות של נביאים, חלוצים ואנשים ערכיים שהשקיעו בבניית המדינה הזו למענו, ואנו רוצים להכיר להם טובה ולהוקיר אותם על מה שבנו.

נפש יהודי הומייה - כי לפעמים לנו נראה שחלומות הבנייה בעבור המדינה והעם היו שייכים לדורות אחרים, ויכולת ההשפעה שלנו בני הנוער כיום מצומצמת. לנוכח התחושה הזו אנחנו נמשיך לחפש את ההמיה שלנו, את הנתניה שלנו למדינה האהובה הזו. שירת הנוער היא הכוח ואותה נבקש להעצים, כי כל עוד הנוער לנו במולדת, קום יקום חזון עם ישראל.

נפש יהודי הומייה - כי מדינת ישראל זקוקה לנו שנוסיף עוד הרבה אור בדרך שבה היא צועדת, אור בעולם הזהות היהודית הציונית שלה, אור בעולם העשייה וההתנדבות ואור בצעידה שלה להגשמת חלומותיה העמוקים ביותר, הנמצאים בין דפי התנ"ך ובדברי מבשרי תקומתה.

נפש יהודי הומייה - כי בדור שלנו, שחוה את מגפת הקורונה, אחרי משברים רבים אנחנו פשוט רוצים להוביל מגמה חינוכית בקרב חברי התנועה ולבנות תנועה מלאה המיה, התרגשות וגעגוע למקומות העמוקים של חיינו, ובעיקר רוצים להזכיר שבלינו בוערת אש שצריך להכווין למקומות ערכיים וחשובים.

חבר הראה לי פעם קטע של הסופר אמיר גוטפרינד העוסק בדוד שקנה לאחיין שלו מצפן. פעם שאל הדוד את אחיינו: מה יקרה ביום שתגיע לקוטב הצפוני? הילד לא ידע לענות, והדוד ענה במקומו: המצפן ישתגע ויסתובב לכיוונים רבים. בשיבת ציון שלנו היה יעד ברור, והוא בניית המדינה. המטרה הייתה חדה. היום נראה לנו שהמצפן והכיוון בכל פעם משתגעים ומסתובבים מחדש, והשאלה היא מה עושים עכשיו. לאן פנינו? מהם היעדים שלנו?

הרב קוק כותב באורות התשובה מעין תשובה על השאלה הזו: "כששוכחים את הנשמה העצמית... הכל נעשה מעורבב ומסופק והתשובה הראשית שהיא מאירה את המחשכים מיד היא שישוב האדם אל עצמו, אל שורש נשמתו ומיד ישוב אל הא-לוהים אל נשמת כל הנשמות ודבר זה נוהג בין באדם יחידי ובין בעם שלם".

נפש יהודי הומייה - כי בדיוק כמו בתשובה של אדם פרטי גם אנחנו כעם וכמדינה רוצים לשוב אל עצמנו, אל שורשי חלומותינו ואל עולמנו הפנימי ההומה, החולם והמשתוקק להמשיך את המפעל היהודי הציוני שלנו, ובכך נשתדל לעסוק בשנה הזו המתחדשת עלינו לטובה.

השנה בחרה בני עקיבא נושא המורכב ממילים משירת 'התקווה', ובעיקר בחרנו לבוא בלב מלא תקווה ולמלא את מדינתנו ואת עמנו בתקווה, באמונה ובהמשך החלום כי נפש היהודי של כולנו תמשיך להיות הומייה, חולמת ומגשימה.

בב"ח לתו"ע

ובתפילה לחודש ארגון משמעותי ומוצלח

יגאל קליין,

מזכ"ל

מדריכים ומדריכות יקרים ואהובים!

מתי לאחרונה הרגשתם את נפשכם היהודייה הומה?! מתי לאחרונה דיברתם על השורשים ועל הדבר הכי עמוק שלנו כעם? כאומה? מתי לאחרונה נגעתם בחלומות הגדולים של אבותינו שכספו והמו למה שמתממש כאן לנגד עינינו? מתי לאחרונה חלמתם בעצמכם את המשימה הגדולה שלנו כעם ושלכם כפרטים בתוך העם שלנו?

ובכן, הנה השנה זכינו לנושא עמוק, נוגע ורלוונטי שמזמן לנו הזדמנות גדולה לעסוק בשורשים שלנו, במשימות שלנו ובחלומות שלנו כעם, כסניף, כשבטים וכפרטים. השנה אנחנו רוצים לחלום יחד על המשימה הגדולה שלנו על גבי כל המורשת וההיסטוריה שלנו כעם וכאומה.

אני רוצה לבקש מכם קודם כול לשאול את עצמכם את השאלות הללו:

« למה אני גר/ה בארץ ישראל דווקא?

« מה החלום שלי כחלק מהעם וכמדריכה/ה בסניף?

« מה זה אומר עליי שאני יהודי/יה? במה זה בא לידי ביטוי?

« איפה אני יכול/ה להוסיף ולחזק את הזהות היהודית שלנו? שלי?

« ועוד ועוד שאלות שמפגישות אותנו עם הרבדים הכי עמוקים שלנו.

בסוף, מדריכים יקרים ואהובים, המטרה שלנו היא שמחודש הארגון הזה ומהשנה הזו נצא כולנו הומים יותר, כוספים יותר, יהודים יותר ומחוברים לעצמנו, לנשמה הא-לוהית שלנו ולקב"ה.

וכמובן מכאן נגזר תפקידכם. בחרו לעצמכם נקודה אחת. משהו אחד מתוך כל הדבר הגדול הזה שאתם מתחילים לשרוט את החברה עליו מעכשיו ועד סוף השנה. משהו שתוכלו לומר לעצמכם בסוף השנה או בסוף החודש שהחדרתם עמוק-עמוק בחניכים שלכם!

כי זו המטרה הגדולה שלנו כאן כתנועה. לקרב את הלבבות של החניכים לאבינו שבשמיים. לגרום לנשמה הא-לוהית שבתוכנו לפעום. להדליק בהם את הניצוץ לקודש, לקרבת ה' ולדבקות בא-לוהים.

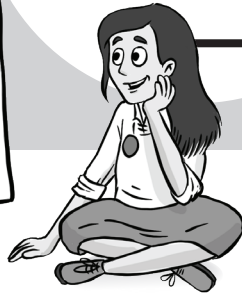
וזו הזדמנות לומר לכם תודה על המסירות, על העשייה, על שעות של השקעה, על הלב הגדול והטהור שאתם מביאים איתכם לתפקיד ובכלל על הבחירה להיות שותפים בשליחות הגדולה ובעשייה הברוכה בחינוך!

סומך עליכם ומאמין בכם ממש ממש, וה' עימכם!

מבשר קאפח

ראש מחלקת הדרכה

פעולה 1 עקיבא, שמנו כשמר!

דמותו של רבי עקיבא,
שעל שמו אנו קרויים, ודרכו.

ברוכים הבאים לבני עקיבא! החניכים ואתם ודאי נרגשים מאוד מההתחלה החדשה! בתחילת דרכם של החניכים בתנועה נרצה להכיר את התנועה המיוחדת שאליה הם מצטרפים היום. בני עקיבא חוגגת השנה 93 שנים להקמתה, אבל האמת היא שהדרך שבה צועדת התנועה נסללה לפני אלפי שנים על ידי רבי עקיבא, התנא הגדול שעל שמו אנחנו נקראים, ובפעולה הזאת נכיר את דמותו של רבי עקיבא ואת הדרך שסלל לנו ולאורה אנחנו הולכים.

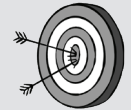
3 זיג:
כתה
פתקים עם שמות
של דמויות,
תלבושות להצגה,
כרטיסיות מודפסות
(נספחים)

נושא:

רציונל:

מטרות:

3

החניכים ישתפו
מה הם לומדים
מרבי עקיבא.

2

החניכים יבינו
מהו רעיון
'תורה ועבודה'.

1

החניכים יתחברו
לדמותו של
רבי עקיבא.

גוף הפעולה:

שלב א' | רבי עקיבא

משחק הכתרים

בחרו חניך או חניכה והניחו על ראשם כתר שאליו מחובר (בסיכה משרדית) פתק עם שם של דמות. החניך צריך לשאול את שאר חברי השבט שאלות שהתשובה עליהן היא 'כן' או 'לא' כדי לגלות מי הדמות. הדמות האחרונה תהיה רבי עקיבא.

שאלו את החניכים מה הם יודעים על רבי עקיבא (תלמיד חכם, רועה צאן, התחיל ללמוד תורה כשהיה בן 40, התחתן עם רחל בתו של כלבא שבוע). גם אם החניכים אינם מכירים את הדמות, לא נורא, עכשיו הם יכירו אותה.

הצגה על רבי עקיבא

מצורף סיפורו של רבי עקיבא (נספח 1). אפשר להציג אותה בכמה דרכים: אפשר לחלק את הסיפור לשלושה חלקים וכל

כמה חניכים יציגו חלק אחד, אפשר להקריא את הסיפור ואגב קריאה לחלק לחניכים תפקידים שיצטרפו להצגה, ואפשר להכין מראש את ההצגה ואתם, המדריכים, תציגו אותה.

למה 'בני עקיבא'?

קראו עם החניכים את הקטע המצורף (נספח 2). שאלו את החניכים: מה מיוחד כל כך ברבי עקיבא? הסבירו לחניכים שרבי עקיבא האמין בערכים שבהם אנחנו, כחברי בני עקיבא, מאמינים, ואנחנו הולכים לאורו (בשלב הבא נרחיב על כך).

כרטיסיות לאורו

הניחו על הרצפה כרטיסיות עם תכונות (נספח 3) ושאלו את החניכים אילו תכונות הם לומדים מרבי עקיבא.

למדריכים: סיכום ביניים: הכרנו את רבי עקיבא והתחברנו לדמותו המיוחדת; הבנו שבני עקיבא נקראת על שמו של רבי עקיבא הודות לערכים שדבק בהם ולתכונות שהיו בו.

◀ דיון

הניחו על הרצפה גליונות שעליהם כתוב "תורה", "עבודה", "תורה ועבודה". שאלו את החניכים: מי מרגיש שהחיים שלו הם חיים של עבודה? מי מרגיש שהחיים שלו הם חיים של תורה? בקשו מהחניכים שיתנו דוגמאות לחיים של תורה ודוגמאות לחיים של עבודה. אפשר להזכיר את הדמויות של דוד ומשה מהשלב הקודם.

◀ שאילתא

שאלו את החניכים: מהם לדעתכם חיים של תורה ועבודה יחד? הסבירו לחניכים שהתנועה שלנו מתהלכת לאורו של רבי עקיבא ומאמינה שכל החיים נובעים מתורה ומקדושה, אך צריכים ויכולים גם לבוא לידי ביטוי בעבודה קשה, בחיבור לארץ ולאדמה ובעשיית מעשים טובים בעם ישראל. אנחנו בתנועה מנסים לחנך וליצור דמות שמורכבת ממשה ומדוד גם יחד!

שלב ב' | תורה ועבודה

כעת נכיר את דרכה של תנועת בני עקיבא, אותה דרך שלמדנו מרבי עקיבא - דרך התורה והעבודה. בשלב זה פשטו את הדברים, שיהיו מובנים לחניכים וידברו בשפתם. מובן שלכם הדברים צריכים להיות מיושבים יותר ועליכם לזכור שגם כאשר אנחנו מדברים על עבודה איננו מדברים רק על עבודה בשדה, אלא על כל תחומי החיים, והדגש העיקרי הוא שגם חיי העבודה שלנו צריכים לינוק את כוחם מהתורה וצריכים להיות מחוברים לקודש.

◀ הצגה

בחרו שני חניכים והלבישו אחד מהם בתלבושות של חקלאי (כובע טמבל, חולצה משובצת מכופתרת, מעדר) ואת האחר בתלבושת של בחור ישיבה (ציצית, ספר קודש ביד), ותנו לכל אחד מהם את הכרטיס המתאים לו (נספח 4).

בדיוק כמו בדיון אפשר להיות
בו בזמן גם בעולם של תורה
וגם בעולם של עבודה. זה דורש
מאמץ, אבל מרבי עקיבא למדנו
שהמאמץ והקושי הם תחילתם
של תהליכים טובים!

חשוב מאוד שהחניכים לא
יישארו עם עולם מפוצל של
דוד ומשה - של תורה מצד אחד
ועבודה מצד אחר - אלא יבינו
שאנחנו מאמינים בשילוב אמיתי
ועמוק בין השניים.

בני עקיבא היא תנועה שהולכת לאור
דמותו של רבי עקיבא. רבי עקיבא היה
אדם מיוחד מאוד וגדול מאוד גם בתורה
וגם במעשים טובים, ואנחנו משתדלים
ללמוד ממנו. עיקר התפיסה של בני עקיבא
לקוחה מרבי עקיבא - דרך חיים של תורה
ושל עבודה, של חיים הנובעים מתוך קודש.

- 10 -

מה אני צריך להכין לפעולה?

שני חניכים שחשוב שאדבר איתם אישית:

♡ "אמר רבי עקיבא:

ואהבת לרעך כמוך

♡ זה כלל גדול בתורה!"

סרקן להורדת
קובץ דיגיטלי
של הפעולה

נספח 1

סיפורו של רבי עקיבא

היה עשיר, וגם צעיר כבר לא היה. בעיני שאר האנשים לא היה אלא איש פשוט מאוד, אבל רחל ראתה שהוא צנוע ועדין ושיש לו שכל טוב יותר מלאחרים.

חשבה רחל: "הרי רק בגלל שהוא כל כך עני הוא לא יכול ללמוד. אם היה הולך ללמוד בוודאי היה עולה על כולם בחוכמתו ובצדקתו".

אמרה לו רחל: "אם אהיה אשתך, האם תלך לבית המדרש ללמוד תורה?"

ענה לה עקיבא: "כן".

התאסרו השניים בסתר, כי ידעה רחל שאביה לא יסכים לחתן כזה, אבל הדבר נודע לכלבא שבוע. מה מאוד כאב לו כאשר שמע שרחל, בתו היפה והחכמה, התארסה עם רועה צאן עם הארץ שלא למד כלום... כעס כלבא שבוע על בתו כעס גדול ואמר לה: "צאי מייד מביתי, ואני נודר נדר שלא תקבלי כלום מכל העושר שיש לי".

כך גירש כלבא שבוע את בתו והיא יצאה מהארמון שלו כאשר אין בידיה כלום מכל העושר הגדול. הלכה ונישאה לעקיבא.

ובחוץ קר היה ולא היה לעקיבא ולרחל בית לגור בו. שכרו בקתה קטנה, מתבן, ושם גרו. במקום כרים ושמיכות התכסה הזוג הצעיר בתבן של בהמות

כבר בן ארבעים שנה היה רבי עקיבא ועוד לא למד תורה. כל ימיו היה עסוק במלאכתו: רועה צאן היה אצל כלבא שבוע.

ומי היה כלבא שבוע? עשיר גדול היה, מן העשירים ביותר בירושלים, ובית מפואר כמו ארמון של מלך היה לו. מי לא הכיר את ביו של כלבא שבוע? הלוא שם היו מחלקים מאכל ומשקה לכל מי שנכנס בתוכו. ואפילו אם בכניסתו רעב היה ככלב יצא משם כשהוא שבע, ועל כן קראו לו כלבא שבוע.

אך לא רק עניים באו לביתו של כלבא שבוע; גם חכמים רבים היו באורחיו, כי האיש היה מכבד מאוד את התורה ואת לומדיה. בבית הזה גדלה רחל, בתו של כלבא שבוע. רגילה הייתה בעושר רב, בבגדים נאים ובמאכלים משובחים. עבדים ושפחות עמדו מוכנים למלא את כל בקשותיה. מילדותה הייתה רגילה לשמוע דברי תורה, ולא היה דבר יקר בעיניה יותר מלימוד התורה.

קיווה כלבא שבוע שבתו רחל תתחתן עם אחד הבחורים העשירים והלמדנים בין תלמידי החכמים הצעירים, אך לא באחד מאלה בחרה רחל... היא בחרה ברועה, בעקיבא, שלא ידע ללמוד ולא

וחי בצניעות ובעוני גדולים.

הצטער רבי עקיבא על העוני של רחל אשתו, שהייתה רגילה בבית יפה וחם, מלא כל טוב, ועכשיו היא רועדת מקור מתחת לתבן ושערותיה מכוסות בתבן במקום בתכשיטים יפים שהיו לה בבית של אבא שלה.

אמר לה: "אלו יכולתי, הייתי נותן לך תכשיט יקר שכתוב עליו: 'ירושלים של זהב'."

אבל רחל לא הייתה זקוקה לנחמה, היא הייתה אמיצה וחזקה ואמרה לבעלה: "לך לבית המדרש ללמוד תורה. אל תדאג לי, אני יכולה להסתפק במועט".

יצא רבי עקיבא מירושלים, שהייתה עיר חרבה, והלך ללמוד תורה בישיבה הגדולה של ארץ ישראל שהייתה בעיר יבנה, אך ההתחלה הייתה קשה לרבי עקיבא, והנה כשהיה בדרכו לישיבה הגדולה עצר לשתות ליד באר מים ושם לב שבאחת האבנים שעל פי הבאר, אבן שהמים נופלים עליה תמיד, היה חור גדול ועמוק.

הסתכל רבי עקיבא באבן זו בפליאה ושאל את האנשים שעמדו אף הם על יד הבאר: "מי חקק חור זה בתוך האבן?"

ענו לו: "שום אדם לא עשה זאת. המים הנופלים עליה תמיד הם שחקקו חור זה במשך הזמן. וכי אינך מכיר, עקיבא, את הפסוק הכתוב בספר איוב: 'אבנים שחקו מים?' המים שוחקים ומנקבים

חורים אפילו באבנים".

עמד רבי עקיבא שקוע במחשבות: "הלוא המים רכים והאבן קשה, ובכל זאת כיוון שנפלו עליה תמיד יום יום במשך שנים, ניקבו אותה... ודברי תורה שחודרים ללב, כלום לא יוכלו לפתוח את ליבי שאינו קשה כמו אבן? אולי באמת אוכל עוד ללמוד ולהבין? רק דרוש להתחיל ואחר כך להתמיד".

נכנס לישיבה ורצה להתחיל ללמוד תורה, אך לא ידע אפילו לקרוא ולכתוב. אמר לו ראש הישיבה: "למד קודם קריאה וחומש, ואז תוכל ללמוד בישיבה". הלך עקיבא ללמוד אצל מלמדי תינוקות, ישב בכיתה עם ילדים קטנים, והוא בן ארבעים שנה, ולמד איתם "זו האות אל"ף, זו ב"ת", וכך עד שידע לקרוא. מפני שהיה חכם מאוד הצליח רבי עקיבא ללמוד לקרוא במהירות והתחיל ללמוד חומש, ולאחר שלמד תורה שבכתב חזר לישיבה והתחיל ללמוד שם. שתיים עשרה שנה ישב ולמד אצל החכמים הגדולים ביותר, רבי אליעזר בן הורקנוס ורבי יהושע בן חנניה. יומם ולילה למד, והצליח מאוד בלימודיו, כפי שקיוותה בליבה רחל.

כדי להתפרנס היה כורת עצים ומוכר אותם בשוק, ובינתיים חייתה אשתו רחל בין אנשים עניים בצמצום גדול והיו ימים שאפילו לחם לשובע לא

להתקשט בה”.

אבל רחל סירבה ואמרה: ”צדיק וחכם רבי עקיבא בעלי. לא ילעג לי גם אם אבוא אליו בבגדיי הפשוטים”.

כשהגיעה רחל לשיירת התלמידים שליוו את רבי עקיבא, נדחקה בין התלמידים הרבים שסבבו אותה, נפלה לרגליו ואחזה בו בוכה וצועקת. הנה הגיע הרגע שציפתה לו כל אותן שנים ארוכות.

ראו התלמידים שאיזו אישה ענייה נדחת אל רבם וביקשו לדחוק אותה, אבל רבי עקיבא הכיר אותה מייד וקרא: ”הניחו לה. שלי ושלכם שלה הוא. כל מה שלמדתי ולימדתי אתכם, הכול בזכותה. היא שלחה אותי ללמוד תורה וסבלה כל השנים חיי עוני ומחסור על מנת שאלמד, כי הבינה עד כמה חשוב לימוד התורה”.

שמע כלבא שבוע שחכם גדול בא לירושלים. כבר מזמן התחרט כלבא על הנדר שנדר בכעסו על בתו היפה וכבר פעמים רבות חשב והצטער על חיי העוני שבטח יש לבתו רחל שאינו יכול לעזור לה בגלל נדרו.

עכשיו אמר בליבו: ”אלך ואשאל את החכם הגדול שבא לעירנו אם יוכל להתיר לי את הנדר שנדרתי ואוכל סוף-סוף לעזור לבתי רחל”.

בא כלבא שבוע אל רבי עקיבא לשאול אותו על נדרו, ולא הכיר שזה האיש

היה לה. כל אותן שנים לא חזר רבי עקיבא לביתו כי כך רצתה רחל, שישב וישקע בלימוד התורה. מדי פעם שלח רבי עקיבא לרחל מעט כסף שהרוויח ביגיע כפיו.

אחרי שנים עשרה שנה חזר רבי עקיבא ואיתו שנים עשר אלף תלמידים שליוו אותו הביתה. הלך לביתו ושמע מאחורי הדלת שאיש רשע אומר לרחל: ”צדק אבא שלך שגירש אותך מביתו. באמת התחתנת עם אדם שאינו מתאים לך. ולא די בזה: גם עזב אותך לבדך זה שנים עשרה שנה...”

ענתה רחל לאיש: ”אילו היה שומע לי, היה נשאר עוד שנים עשרה שנה בבית המדרש והיה מוסיף ללמוד תורה”.

כאשר שמע רבי עקיבא את דברי רחל אשתו אמר בליבו: ”זכיתי באשה צדיקה כל כך שיודעת ומכירה בכוחו של לימוד התורה. אלך ואלמד עוד ואשמח אותה כך”.

לא נכנס רבי עקיבא הביתה, אלא חזר ללמוד עוד שנים עשרה שנה ונעשה חכם גדול. כאשר חזר ובא לירושלים, והפעם עשרים וארבעה אלף תלמידים איתו, יצאו לקראתו כל אנשי העיר לכבודו, כי כבר היה אדם חשוב ומכובד מאוד. גם רחל אשתו יצאה לקראתו. אמרו לה שכנותיה: ”רחל, בבגדים פשוטים אלה תלכי לקראת בעלך? בואי וקחי מאיתנו שמלה יפה

ביותר שהיה בימים ההם: תכשיט זהב ועליו ציור של ירושלים של זהב. אך בעיני רחל הייתה חשובה הרבה יותר התורה שלמד רבי עקיבא, והזוג ידע שלא כסף ועושר מביאים שמחה וסיפוק בחיים אלא החיבור לתורה הקדושה.

חלפו כמה שנים והרומאים ששלטו בארץ אסרו ללמוד תורה וגזרו גזרות קשות נגד היהודים. יהודי אחד, שמעון בר כוכבא קראו לו, החליט שהיהודים צריכים למרוד ברומאים, להילחם בהם ולגרש אותם מארץ ישראל. שמעון בר כוכבא על מעשיו של שמעון בר כוכבא ושמח מאוד, וקרא לכל תלמידיו להצטרף למרד של בר כוכבא נגד הרומאים כדי שהיהודים יוכלו לשלוט בעצמם בארץ ובעמם. סופו של המרד ושל רבי עקיבא היה עצוב מאוד: הרומאים כעסו על שרבי עקיבא נלחם כנגדם ומלמד תורה בניגוד לחוקים שקבעו, ולאחר שלוש שנים הרגו אותו לעיני תלמידיו העצובים.

שעבד שנים רבות אצלו כרועה והתחתן עם בתו רחל. התבונן בו רבי עקיבא והכיר בפניו כמה הוא מצטער על נדרו ומתחרט עליו. שאל אותו: "אילו ידעת שבעלה של רחל בתך יהיה פעם אדם חשוב ותלמיד חכם גדול, האם גם אז היית נודר כך?"

קרא כלבא שבוע: "לא, לא. אם היה יודע אותו רועה צאן אפילו פרק אחד או הלכה אחת, בוודאי שלא הייתי נודר."

"אם כך הדבר", אמר רבי עקיבא, "אפשר להתיר את הנדר שלך: אני החתן שלך, עקיבא הרועה".

שמעון בר כוכבא שבוע, נפל לרגליו ונשק לו. עכשיו לא היה אדם מאושר ממנו: תלמיד החכם החשוב והגדול הזה הוא חתנו.

מייד חילק כלבא שבוע את כל רכושו ונתן לרבי עקיבא ולרחל מחצית מכל מה שהיה לו.

רבי עקיבא זכר את הבטחתו לרחל אשתו וקנה לה את התכשיט היקר

נספח 2

הבחירה בשם התנועה

| מתוך ריאיון עם יחיאל אליאש

"התאספנו מספר חברים וכל אחד 'זרק' שם לחלל. מכל השמות שהועלו 'תפסה' אותנו מיד הצעתו של אברהם קסטנבוים ז"ל, הוא הציע את השם 'בני עקיבא' וזה הדליק אותנו. רבי עקיבא סימל בעינינו, יותר מכל שם אחר, את רעיון התורה ועבודה. הוא היה גם פועל, גם רועה צאן, גם לוחם לאומי וגם תלמיד חכם, והשקיע את עצמו בדל"ת אמותיה של תורה והלכה. רבי עקיבא ראה בכל אדם - אדם, וזו הייתה גם תפיסתנו: לא להרחיק, אלא לקרב. אנו תלמידיו של רבי עקיבא - אנו רבי עקיבא."

נספח 3

כרטיסיות תכונות

משה ודוד

קוראים לי דוד ואני בחור ישיבה. אני לומד תורה מהבוקר ועד הלילה בצמח ובהתמדה; מנסה שלא להבזבז דקה של זמן מכיוון שאני מבין ומאמין שהתורה היא המקיימת את העולם והיא הדבר החשוב והיקר ביותר שנתן לנו הקב"ה. כשאני לומד תורה אני מדמיין את משה רבנו יורד מרה סיני ונותן לאם ישראל את לוחות הברית, והמחצה הנה מחצק את השמחה ואת ההתלהבות שלי בלימוד התורה ממש כמו רבי עקיבא, שהיה תלמיד חכם עצום.

קוראים לי משה ואני חקלאי. אני זר בחושה ובכל יום אני קם מוקדם בבוקר לעבוד את האדמה. כשאני עובד את האדמה של ארץ ישראל אני מרגיש שאני עוסק באדמה קדושה שנתן לנו הקב"ה ומודה לו בכל יום על כל שביתי להיוולד בדור שבו עם ישראל יכול לשבת בארץ ישראל ולהתחבר לאדמה. כשאני עובד את האדמה אני נזכר באברהם, ביצחק וביעקב, שהלכו על אדמת הארץ הזאת שהביטח להם הקב"ה. המחשבות האלה נותנות לי כוח וחסק לעבוד אף על פי שעבודת האדמה היא משימה ממש לא קלה, וגם האתגר הזה מזכיר לי את הצמח של רבי עקיבא, שהיה גם רוצה צאון, גם לוחם ומנהיג המרד ואפילו תוך כדי שלמד תורה בישיבה היה עובד ומתאמץ.

פעולה 2 אזת וסמל

- 17 -

היכרות עם מאפייני התנועה הייחודיים לה.

נושא:

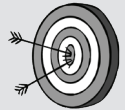

רציונל:

לכל ארגון, צבא ומוסד יש סמל שמאפיין אותו, המסביר ללא מילים או במילים מספר מה מהות הארגון. גם לנו בתנועה יש סמלים ייחודיים לנו - סמל התנועה, המנון התנועה, סיסמת התנועה. בפעולה הזאת נבין מה החשיבות של הסמלים האלו ומה הם מייצגים.

ציון:

בלונים,
פאזל של סמל התנועה,
פתקים למשימות,
חומרים שונים ליצירת סמל
סמל התנועה,
בגדים וציוד למשחק
השוקולד (נספחים)

מטרות:

3

החניכים ייצרו את
סמל התנועה.

2

החניכים ילמדו את
המנון התנועה
ויתחברו אליו.

1

החניכים יבינו את
חשיבותו של
סמל התנועה
ואת משמעותו.

גוף הפעולה:

שלב א' | משימות בבלונים

◀ לפני הפעולה

כשהחניכים יגיעו לפעולה החדר יהיה מלא בבלונים רבים ככל האפשר. אפשר לתלות אותם בסרט מסביב לחדר, זה עושה אווירה כיפית וטובה.

בשבטים גדולים אפשר לבצע את המשימות בשתי קבוצות או יותר, אך מלכתחילה כדאי לשחק את המשחק יחד כשבט, כי זה הזמן שלכם לגבש את החניכים לקבוצה אחת.

◀ משחק הבלונים

הסבירו לחניכים:
בתוך חלק מהבלונים שבחדר

יש פתקים עם משימות, עליהם למצוא בלון עם פתק, לפוצץ אותו ולמלא יחד משימה או לענות על שאלות. אחרי כל משימה יקבלו החניכים חלק מתמונת סמל התנועה (נספח 1).

מצורפות שבע משימות לבלונים (נספח 2), כמובן שאתם יכולים להוסיף עוד משחקים, שאלות ומשימות שקשורות לנושא וחשובות בעיניכם. כשתיתנו לחניכים חלק הסמל, הסבירו להם מה הוא מסמל והדגישו בפניהם שעליהם לשמור על החלקים ולזכור מה כל חלק מייצג.

למדריכים: תמיד אפשר להוסיף למשחק אלמנטים של אתגר, עניין, משימתיות וגיבוש. לדוגמה, אפשר להוסיף כלל שכל בלון עליהם לפוצץ בדרך אחרת או שבכל משימה יהיו שלושה חניכים אחריים אחראים למשימה וכל שאר השבט יפעל איתם, וכן הלאה.

שלב ב' | סמל התנועה

◀ יוצרים סמל

בקשו מהחניכים (אפשר בקבוצות) ליצור את הסמל מכל מיני חומרים (אפשר לתלות אותנו על הקיר של השבט כחלק מהכנת הקירות בחודש הארגון).

◀ הרכבת הסמל

לאחר שיסיימו את כל המשימות ירכיבו החניכים את סמל התנועה ויסבירו לכם מה כל חלק מסמל. התעקשו שהחניכים יסבירו את המשמעות של החלקים השונים בסמל.

שירו עם כל החניכים את המנון התנועה.
אחר כך נסו לחבר להם
בראש את ארבעת הסממנים העיקריים של
התנועה - השם: בני עקיבא, הסיסמה: תורה
ועבודה, הסמל וההמנון.
מצאו את הרעיונות שחוזרים על עצמם
בסמלים השונים.

מה אני צריך להכין לפעולה?

שני חניכים שחשוב שאדבר איתם אישית:

סרקו להורדת
קובץ דיגיטלי
של הפעולה

נספח 1

סמל התנועה

למדריכים: גזרו את הסמל לחלקים,
כפי שמפורט בסוף כל משימה.

נספח 2

משימות

משימה 1 // ההמנון

מילים: הרב משה צבי נריה, לחן: מ' פרלמן

מולדת זו, ארץ אבות, ארצנו הקדושה
מידי אביר יעקב לנו מורשה
ראשינו בעמקי תורתה
כפינו ברגבי אדמתה
בלב אמיץ ובעזרת ה', עלה נעלה!
קדימה בני עקיבא, הידד במעלה!

יד אחים לכם שלוחה, הנוער החביב
על דגלנו כולכם, חנו מסביב
יזהיר לכם כוכב תורה
דרככם סוגה בעבודה
בלב אמיץ ובעזרת ה', עלה נעלה!
קדימה בני עקיבא, הידד במעלה!

תשובות לשאלות:

1. תורה
2. יעקב
3. ברגבי אדמת ארץ ישראל (רגבי אדמתה)
4. יד, לב, ראש, כפיים.

שאלות על ההמנון:

1. איזה כוכב יזהיר לנו?
2. מי מאבות האומה מוזכר בהמנון?
3. איפה כפינו?
4. אילו אברי גוף מוזכרים בהמנון?

למדריכים

בסוף המשימה יקבלו החניכים את האות תי"ו, המייצגת את המילה 'תורה' מסיסמת 'תורה ועבודה'.

משימה 2 // כן, זה אותו השבט

עליכם לסדר את שמות השבטים שלפניכם בסדר הנכון (יש שבטים חסרים באמצע):

למדריכים

בסוף המשימה יקבלו החניכים את לוחות הברית, המייצגים את מרכזיות התורה והמצוות.

משימה 3 // בני עקיבא בארץ

לפניכם מפה של ארץ ישראל עם כמה מקומות מסומנים. עליכם להתאים כל מקום במפה לשמות המקומות שברשימה:

- **כפר הרא"ה** - ישיבת בני עקיבא הראשונה ששילבה בין לימודי קודש ללימודי חול

מפת ארץ ישראל

- קיבוץ סעד - הוקם על ידי חברי בני עקיבא, הקיבוץ הדתי הראשון שהקימו ילידי הארץ
- ירושלים - שם הייתה הישיבה שבה הוחלט על הקמת תנועת בני עקיבא
- יונתן - מושב שיתופי ע"ש יונתן רוזנמן ז"ל, שהוקם בין השאר על ידי חברי גרעין הנח"ל שלו בבני עקיבא
- כפר עציון - הוקם על ידי אנשי 'קבוצת אברהם' של 'הפועל המזרחי', שהורכבה מוותיקי תנועת 'השומר הדתי' ובני עקיבא בפולין

למדריכים

בסוף המשימה יקבלו החניכים קלשון וחרמש, המייצגים עבודה - בייחוד את עבודת האדמה ואת הקשר לאדמת ארץ ישראל ועבודת כפיים בכלל - וכן עשייה חברתית, ציבורית ומדינית.

משימה 4 // שירי בני עקיבא

עליכם ללמוד לשיר בעל פה את השיר 'קדש חיד', להתאמן ולהציג אותו לפני המדריכים. על כל חברי השבט לשיר את כל מילות השיר.

למדריכים

אפשר לבקש מהם שישירו כל שיר אחר של בני עקיבא, וכדאי לתת שיר שאולי חלקם קצת מכירים אבל אינם יודעים לשיר.

בסוף המשימה יקבלו החניכים שיבולת, המייצגת את האחדות בין 12 שבטי ישראל, את הברכה מהקב"ה, את הכרת הטוב ואת הקשר שלנו לארץ כאחד משבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל.

משימה 5 // לבוש

שחקו משחק השוקולד - שבו במעגל והטילו קובייה בסבב. בכל פעם שלמישהו יצא 6 בקובייה הוא ייכנס למעגל, ילבש את חולצת התנועה, יענוב את העניבה ויחתוך את השוקולד בסכין ובמזלג עד שהחניך הבא יקבל 6 ויחליף אותו. תוכלו לקבל את החלק הבא בסמל רק כשחבילת השוקולד תיגמר וכל אחד מהחניכים יזכה לפחות ללבוש את הבגדים לפחות פעם אחת!

למדריכים

בסוף המשימה יקבלו החניכים ענף זית - המייצג טוהרה, שלום ואת הקשר לארץ ישראל כאחד משבעת המינים. הזית הוא גם חלק מסמל המדינה, וחמשת עליו מייצגים את חמשת שבטי חבריא א' בבני עקיבא.

משימה 6 // תורה ועבודה

עליכם לצלם לפחות עשרה אנשים שאינם חברים בסניף אומרים "תורה ועבודה". אחרי שתסיימו, הראו את הסרטונים למדריכים.

למדריכים

בסוף המשימה יקבלו החניכים את האות עי"ן, המסמלת את המילה 'עבודה' בסיסמה 'תורה ועבודה'.

משימה //7 השם - בני עקיבא

בהתאם למטרת התנועה ולרוח שבה הוקמה - איזה שם הייתם נותנים לתנועה?
הציעו שמות וערכו הצבעה כדי לבחור שם לתנועה החדשה. להצבעה צריכים לעלות לפחות שלושה שמות, וכל אחד מהם צריך להיות מנומק היטב על פי כל מה שלמדתם עד עכשיו על התנועה!
כאשר ייבחר שם, אמרו אותו למדריכים.

למדריכים

לאחר שהחניכים ימציאו שם תנו להם את הקטע שלהלן על בחירת השם 'בני עקיבא':

"התאספנו כמה חברים וכל אחד צרק שם לחלל. מכל ההצעות שהוצלו תפסה אותנו מיך הצעתו של אברהם קסלנהויס ז"ל. הוא הציג את השם בני עקיבא, וזה הדליק אותנו. ר' עקיבא סימל בעינינו יותר מכל שם אחר את רציון תורה ועבודה. הוא היה גם פועל, גם רוצה צאון, גם לוחם לאומי וגם תלמיד חכם, והשקיע עצמו גדל"ת אמותיה של תורה והלכה. אנו תלמידיו של ר' עקיבא - אנו בני עקיבא" (יחיאל אליאש, מייסד התנועה).

בקשו מהחניכים לספר סיפור אחד על רבי עקיבא שמתבטאת בו אחת מהתכונות הכתובות בקטע. בסוף המשימה הוציאו לחניכים את הסרט שעליו כתוב 'בני עקיבא' - המייצג את חיבור כל החלקים יחד, את שם התנועה ואת רבי עקיבא.

פעולה 3

האנשים
ששינו לנו
את החיים!

- 25 -

מפגש עם אישים משמעותיים בתנועה -
יחיאל אליאש, הרב קוק והרב משה צבי נריה.

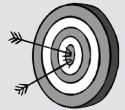
נושא:

רציונל:

כמה אנשים יש בעולם? מיליארדים! כמה מתוכם חוללו שינוי משמעותי בעולם? מעטים מאוד. כמה מהם הצליחו להשפיע על עם שלם? יחידים. היום נפגוש שלושה אנשים שהשפיעו מאוד על תנועת בני עקיבא, ולמעשה בזכותם ובתמיכתם התנועה קמה, ועל ידי כך הם השפיעו על עם ישראל כולו. הפעולה הזאת תעסוק בחיבור של הרב קוק, של הרב משה צבי נריה ושל יחיאל אליאש לתנועת בני עקיבא.

מטרות:

3

החניכים ימחיזו
מפגש בין מקימי
התנועה לחניכיה.

2

החניכים יבינו את
חשיבות המעשים
של הדמויות הללו.

1

החניכים יכירו
את פועלם
של האישים הנ"ל.

גוף הפעולה:

שלב א' | לאורם נלך

משחק

חפש את המטמון

שחקו 'חפש את המטמון' בעקבות כמה דמויות משמעותיות בהיסטוריה ובתפיסת העולם של תנועת בני עקיבא. הדמויות שתעסקו בהן הן:

- **יחיאל אליאש:** מייסד תנועת בני עקיבא
- **הרב משה צבי נריה:** הרב שליווה את בני עקיבא בכל שנות פעילותה עד פטירתו
- **הרב אברהם יצחק הכהן קוק:** איש הרוח שהתפיסות של התנועה יונקות מתורתו

חלקו את השבט לשלוש קבוצות. כל קבוצה תעסוק באחת מהדמויות וכל משימה תקדם את החניכים שלב נוסף בהיכרות עם הדמות, במפגש עימה ובלימוד של הגותה. בסופו של המשחק תצטרך כל קבוצה לשתף את שאר השבט בדמות שהכירה ובהזדהות שחשה עימה.

כל אחת מהדמויות תהיה מוגדרת על ידי צבע מסוים שילווה את הכרטיסיות שלה במהלך המשחק כולו. כל משימה תשלח את החניכים למקום אחר באזור הסניף, ושם תחכה להם המשימה הבאה.

למדריכים: אם השבט שלכם קטן וחלוקה לשלוש קבוצות היא בלתי אפשרית, כל השבט יצטרך בכל שלב לחפש את הפרטים בעבור שלוש הדמויות. בעת החלוקה לקבוצות ייצמד כל אחד מהמדריכים לקבוצה אחרת, ילווה אותה במשחק וישמור על ההתנהלות מבחינה בטיחותית (בדגש על חציית כבישים), חברתית (שכל החניכים משתתפים, שמכבדים את כל החניכים) וכמובן ינהל את הרצף של המשימות. כדאי מאוד להשקיע ברמה האסתטית של פעולה זו - זה יכול לתרום המון להצלחת המשחק, וממילא גם להצלחת יצירת הזדהות עם הדמויות.

משימה 1

בשלב זה תערוך כל קבוצה היכרות ראשונית עם השם והתמונה של הדמות שאיתה תצעד במהלך הפעולה הקרובה.

הכינו שלושה גיליונות בריסטול בצבעים שהגדרתם. על כל גיליון הדביקו דף עם השם של הדמות שהוגדרה על ידי הצבע ועם תמונה של הדמות (נספח 1). בגב הגיליון כתבו את המקום הראשון שהחניכים ילכו אליו מהסניף. גזרו כל גיליון לשש חתיכות שירכיבו פאזל של הדמות והחביאו את החתיכות ברחבי החדר או הסניף לפני הפעולה.

חלקו את החניכים לשלוש קבוצות ואמרו לכל קבוצה מה הצבע שהיא צריכה לחפש בחדר (אם השבט קטן, אמרו לכל החניכים לחפש יחד את כל הכרטיסים).

לאחר שכל קבוצה תמצא את שש החתיכות שלה, הנחו את הקבוצה

להרכיב את הפאזל ולראות מי הדמות שתלווה את הקבוצה שלהם. **לאחר שגילתה מי הדמות, תהפוך הקבוצה את הבריסטול ותגלה איפה היא צריכה לחפש את המשימה הבאה.**

משימה 2

קבוצה שתסיים את הרכבת הפאזל מהשלב הקודם תגיע לנקודה השנייה במשחק, ושם היא תצטרך למצוא מעטפה (או כרטיס) בצבע הקבוצה ובה שאלות (נספח 2). עליה לגלות את התשובות לכל השאלות שבכרטיסייה מהר ככל האפשר (אם השבט קטן - תנו את כל הכרטיסיות לכולם לאחר שסיימו את הרכבת הפאזלים).

אמרו לחניכים שהם יכולים להיעזר בכל מקור מידע נגיש.

לאחר שהקבוצה מסיימת לענות על כל השאלות עליה לגשת אליכם עם התשובות, ואם היא אכן צדקה, תנו לה את היעד הבא במשחק.

◀ משימה 3

בשלב זה נגיע להיכרות מעמיקה יותר על ידי מפגש עם סיפור או שניים על הדמות ועל הקשר שלה לבני עקיבא. סיפורים הם כמובן הדרך הטובה ביותר ליצור בחניכים קשר והזדהות עם הדמויות הענקיות הללו.

קבוצה שתגיע לנקודה השלישית במשחק תצטרך למצוא סיפור עם שאלות (נספח 3) המודבק על בריסטול בצבע הקבוצה.

כל קבוצה תצטרך לקרוא את הסיפור ולתכנן הצגה או קריאה מיוחדת של הסיפור. את מה שיכינו יציגו לפני השבט בחלק השני של הפעולה. בשלב זה החניכים יציגו את מה שהכינו לפני המדריכים. אם הם יראו את ההצגה כראויה, וכל החניכים משתתפים בה בצורה כזו או אחרת, המדריכים יגלו להם מהו היעד הבא במשחק.

למדריכים: כדאי להביא לחניכים תלבושות ותחפושות כדי להפוך את העסק לחי ומרתק יותר. בסוף כל קטע יש כמה שאלות לחניכים, והן ימקדו אותם בנקודות החשובות בסיפור. כאשר החניכים יציגו לפניכם, בקשו מהם לקרוא בקול את השאלות ולענות עליהן.

◀ משימה 4

הגעתם לשלב האחרון! כל אחת מהקבוצות תגדיר לעצמה מה למדה מהדמות ומה היא רוצה ליישם מהלימוד שלה.

קבוצה שתגיע לנקודה הרביעית במשחק תצטרך למצוא מעטפה

(או כרטיס) בצבע הקבוצה ובה שאלות (נספח 4). השאלות הן שאלות לחשיבה. תנו לחניכים את נקודת הצינון החמישית והאחרונה (כדאי לחזור לסניף) רק אחרי שיענו ברצינות על השאלות שנשאלו.

מצב שבו הדמות שהכירו מגיעה למפגש איתם בסניף. כווננו אותם לחשוב: מה הדמויות היו אומרות לנו? מה אנחנו רוצים לשאול אותן? מה השתנה מבני עקיבא של אז להיום? מה יהיה להן חשוב?

גם כאן אפשר להכניס עניין להצגות על ידי: דו-שיח בין החניכים לדמות יתנהל באל"ף-בי"ת - הדמות תתחיל במשפט שיתחיל באות אל"ף, החניכים יענו במשפט שיתחיל באות בי"ת, וכן הלאה. או במהלך הדו-שיח בכל פעם שהמדריכים ימחאו כף, המשתפים יחליפו תפקידים.

כדאי לתלות על קירות הסניף את הכרטיסיות של הפעולה הזו כדי שהדמויות ימשיכו להיות בחלל החדר ולחלחל לעולמם הפנימי של החניכים.

שלב ב' | מסכמים את המסע

◀ סבב שיתוף

כסיכום למסע ההיכרות וההזדהות עם הדמויות בקשו שכל קבוצה תשתף את שאר השבט בתהליך שעברה ביחידה זו.

בהתאם לזמן ולסבלנות של החניכים בקשו מהם לשתף בממצאים שאספה:

- מיהי הדמות שפגשה?
- מה התשובות לשאלות הטכניות שאספה על הדמות?
- הצגת הסיפור שקיבלה
- מהי נקודת ההזדהות שלה עם הדמות ועם התכונה שבחרו החניכים ליישם?

אפשר לתת לכל קבוצה לבחור משהו אחד שהיא משתפת בו את השבט.

◀ נפגשים עם הדמות

בקשו מנציגי כל קבוצה להציג

ההצגות בשלב הקודם מסכמות היטב את הדברים
שלמדנו בפעולה. כדאי לחזור לשלוש הדמויות,
להשפעה שלהן על בני עקיבא ולעיקרי פעילותן.
לסיום אפשר ללמד את החניכים שיר של הרב נריה או
את השיר 'עלה למעלה, עלה', ולשיר יחד.

מה אני צריך להכין לפעולה?

שני חניכים שחשוב שאדבר איתם אישית:

מחזיק מפתחות עם תמונות
מנוילנות של שלוש הדמויות,
הכיתוב: "זהיו עיניך רואות
את מוריך".

סרקן להורדת
קובץ דיגיטלי
של הפעולה

נספח 1

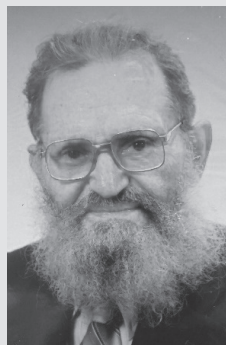
תמונות

יחיאל אליאש

הרב אברהם יצחק הכהן קוק

הרב משה צבי נריה

נספח 2

שאלות

למדריכים

בנוסף לשאלות, לפניכם גם רשימת התשובות למקרה שאינכם יודעים אותן... אנחנו ממליצים לכם ללמוד קצת על שלוש הדמויות לפני הפעולה עצמה; ככה תוכלו גם אתם לעבור תהליך של הזדהות עם הדמויות האוהבות הללו, וממילא להעביר את המסר טוב ונכון יותר לחניכים.

יחיאל אליאש

1. לפני כמה שנים בערך נולד יחיאל אליאש?

2. לפני כמה שנים בערך נפטר יחיאל אליאש?

3. מה הקשר בין יחיאל אליאש לבני עקיבא?

4. בן כמה היה יחיאל אליאש כאשר קמה תנועת בני עקיבא?

חשובות: 1. נולד לפני כ-110 שנים;
2. נפטר לפני 20 שנה; 3. יסד את תנועת בני עקיבא בל"ג בעומר תרפ"ט; 4. היה בן 21 כשיסד את התנועה

הרב משה צבי נריה

1. לפני כמה שנים בערך נולד הרב משה צבי נריה?

2. לפני כמה שנים בערך נפטר הרב משה צבי נריה?

3. מה הקשר בין הרב משה צבי נריה לתנועת בני עקיבא?

4. בראש איזה מוסד חשוב עמד הרב משה צבי נריה?

תשובות: 1. נולד לפני כ-105 שנים;
2. נפטר לפני 22 שנה; 3. היה הרב של התנועה; 4. יסד את 'שיבת בני עקיבא' הראשונה בכפר הרא"ה

הרב אברהם יצחק הכהן קוק

1. לפני כמה שנים בערך נולד הרב אברהם יצחק הכהן קוק?

2. לפני כמה שנים בערך נפטר הרב אברהם יצחק הכהן קוק?

3. מה הקשר בין הרב אברהם יצחק הכהן קוק לתנועת בני עקיבא?

4. אילו ספרים חשובים כתב הרב אברהם יצחק הכהן קוק?

1. נולד לפני כ-152 שנים; 2. נפטר לפני 82 שנים; 3. היה האב הרוחני של תפיסת העולם של בני עקיבא; 4. כתב מגוון ספרים, ובהם אורות, אורות הקודש, אורות התורה, אורות התשובה, עין איה, עולת ראיה, שמונה קבצים, שבת הארץ, מאמרי הראיה ועוד רבים

נספח 3

סיפור ושאלות

יחיאל אליאש

השם התקבל, ורעיון הקמת התנועה הועבר לוועד הפועל של 'המזרחי'. הוועד החליט להתייעץ עם מומחי חינוך, ובישיבה ארוכה, שאליאש לא הורשה להשתתף בה, סירבו ראשי הוועד לרעיון הקמת התנועה בנימוקים שאין אדם בעל שיעור קומה המתאים להנהיג בני נוער וגיל העשרה הוא גיל של מרד והחינוך הדתי דוגל בשמרנות, ותנועת נוער עלולה לתת פיתחון פה ל'מורדים'. היחיד שתמך באותה ישיבה בהקמת בני עקיבא היה ד"ר עקיבא ארנסט סימון, חבר הוועד, והוא אף עזר לאליאש בדרכו החינוכית, כשזה החליט להקים את התנועה למרות הכול. "הבנתי שאל לי לסמוך על החוגים האלה ושאם אני רוצה שמשוהו יזוז, עליי לעשות זאת בעצמי". אמר אליאש - ועשה.

ביום רביעי כ"ד באדר א' תרפ"ט (1929) התכנסו החברים הראשונים של בני עקיבא. היו שם תלמידי כיתות ח' של ת"ת מזרחי ותלמידי סמינר למורים של המזרחי, שהחליטו יחד על הקמת תנועת נוער ברוח התורה והעבודה, תנועה שמטרתה לחנך דור בריא ואמיץ, מסור ונאמן לעמו, לארצו ולתורתו, החי מעבודתו על פי חוקי התורה.

בסוף שנת תרפ"ח (1928) החליט אליאש שהגיע הזמן להגשים את חלומו ולהקים תנועת נוער דתית לאומית. הימים היו ימי בניין הארץ, דתיים וחילונים כאחד עסקו בעבודה חקלאית ובהגנה על היישובים; הזהות הדתית היטשטשה. "היה צורך לפתח את הזהות הדתית ולהחדיר גאווה בלב בני הנוער", אומר אליאש, "הכנתי את התוכניות להקמת תנועה ברעיון 'התורה והעבודה' ופניתי עם הרעיונות לשלמה זלמן שרגאי, שהיה באותה תקופה המזכיר הראשי של הברית העולמית לתורה ועבודה".

רבים מחבריו ששמעו על הקמת תנועת נוער דתית לאומית קראו לאליאש 'בעל החלומות', אבל הוא אומר שזה לא הפריע לו כי הוא הרגיש שאת חלומותיו יוכל לממש. אברהם קסטנבוים, שהיה באותה תקופה חבר הוועד הפועל של 'המזרחי', הציע את השם 'בני עקיבא'. "מה יותר מתאים משמו של התנא רבי עקיבא, שבמעשיו סימל הן את התורה והן את העבודה?" אמר לאליאש, "תלמידי קיבלו מרבם את אהבת ארץ ישראל בצורה חיה ומעשית ולא כתורה מופשטת, ואנחנו ממשיכי דרכם".

לדבר גדול", ממשיך אליאש. אני לא הרגשתי 'מעליהם' אלא נתתי את התחושה שכולם שווים". הימים, כזכור, היו ימים שבהם 'ההגנה' שלטה בארץ, וברוח הימים ההם נקבע שכל פעולה תיפתח בתרגילי סדר.

עד ל"ג בעומר היו חברים בני עקיבא כ-30 חברים קבועים. "החברים היו גם אלו שהחליטו לקבוע את ל"ג בעומר כיום ייסוד בני עקיבא, כחג לתלמידי רבי עקיבא החדשים הסוללים את הדרך לתחיית האומה בארץ ישראל ההולכת ונבנית מחדש".

"אמרתי לחברים הראשונים שהם חלק מתנועת התורה והעבודה שמתפתחת בכל העולם", ממשיך אליאש, "רציתי להחדיר בהם את רגש הגאווה ואת התחושה שהם עושים היסטוריה". וכך היה. במהלך החודשים הבאים הגיעו עוד ועוד חברים חדשים. ארגון בני עקיבא קיבל חדרון קטן בבית 'הפועל המזרחי', ושם ארגנו החברים גינה קטנה עם ירקות - בשביל סעודה שלישית של שבת. הם שמעו שיחות מוסר שנקראו 'פעולות', קבעו חוקים וארגנו נשפים בחגים. "התחושה הייתה שכולנו שותפים

1. מה היה החלום של יחיאל אליאש כשהקים את תנועת בני עקיבא?
2. מה היו הקשיים של יחיאל אליאש בדרכו להקים את התנועה? כיצד התגבר עליהם?
3. קראו גולן את המילים ואת והסיסמה שליוו את ההחלטה להקים את התנועה בכ"ד באדר תרפ"ט
4. מה דעתכם על אדם בן 21 שמקים תנועת נוער מפוארת כל כך?

הרב משה צבי נריה:

לארגון; אחד מהם הפך להמנון התנועה. הרב נריה היה העורך הראשון של העיתון של התנועה, שנקרא 'זרעים', וכאן נמצא שדה מבורך לכישרונו הספרותי. מאמרים רבים הוא כתב שם תחת כמה שמות ספרותיים.

בפעולתו בתנועת בני עקיבא הגיע הרב נריה למסקנה כי אין תחליף לשיבה כמבצר רוחני וכמחסום בפני החילוניות, וכי יש צורך להקים ישיבה ברוח התואמת לשאיפות בני עקיבא. רעיון זה החל קורם עור וגידים בקיץ תרצ"ט, עם התארגנות חוגי צעירים להגשים את משימת הישיבה החדשה. בי' במרחשוון ת"ש עלתה קבוצה של שלושה עשר נערים, והרב נריה בראשם, להקים את ישיבת בני עקיבא בכפר הרא"ה.

הישיבה החדשה, שהוקמה מתוך תנועת נוער, הצטיינה בגישתה החינוכית המיוחדת. הרבנים פעלו כמדריכים המשפיעים על חניכיהם והתוו להם את הקו ואת הדרך, אך אורחות החיים והלימודים נקבעו על ידי התלמידים עד שכינוהו "רפובליקה של תורה". באווירתה נתייחד מקום לשירה ולניגון שטבע בה מייסדה.

בתחילתה הייתה ישיבת בני עקיבא ישיבה שכל הלימודים בה היו לימודי קודש, ומתוך בחינת מורכבות הערכים

הרב משה צבי נריה הצטרף לישיבת 'מרכז הרב'. בישיבה זו יצר קשר עם בנו של הרב קוק הרב צבי יהודה, והוא פתח בפניו את המבואות הגשמיים והרוחניים לבית הרב. בתוך זמן קצר נעשה הרב נריה תלמיד מובהק וחיביב של הרב עצמו, שקירבו מאוד ועקב אחר התפתחותו הרוחנית. מרבתינו בישיבת 'מרכז הרב' קיבל הרב נריה את תורת ארץ ישראל על הגוון המיוחד שבה, עם הדאגה לכלל ישראל והזיקה בין ישראל לארצו.

הדברים הללו סללו נתיבים חדשים לאמונתו ולהשקפת עולמו. בנקודת היישום של הפעולה למען הכלל בדרך ציבורית-חברתית נפגש הרב נריה עם תנועת הנוער הדתית-לאומית שעדיין הייתה בחיתוליה, בני עקיבא.

הוא הוזמן להרצות בסניף התנועה בירושלים, ולאט-לאט התקרב לארגון והרגיש כי מוטלת עליו המשימה להתמודד עם השאלות, הלבטים והשאיפות שפיעמו בלב הנוער והעסיקו אותם. לאחר זמן הסכים להצטרף לסניף כקומונר, ועם זאת המשיך בלימודיו בישיבה. הרב נריה הביא עימו רעיונות חדשים להעמקת התודעה הדתית בקרב החברים, ובתוך זמן קצר נהיה לרוח החיה בסניף. הוא התגלה כמשורר וחיבר שירים ופזמונים

והצרכים הרוחניים והגשמיים של הציבור הציוני-דתי במדינת ישראל המתחדשת, קיבלה הישיבה בהדרגה את עיצובה כשייבה תיכונית. נמצאה הדרך לשמור על אופייה של הישיבה על אף הרחבת תחומי הלימוד, ברוח אמרתו של הרב קוק זצ"ל, "הישן יתחדש והחדש יתקדש". הרב נריה קשר את גורלו ואת חייו עם הישיבה בכפר הרא"ה, אך ידו הייתה נטויה להקמת ישיבות במתכונת זו במקומות נוספים. ביוזמתו ובהכוונתו הוקמו עוד ישיבות רבות וכן אולפנות לבנות עד שהורגש הצורך בהקמת 'מרכז ישיבות בני עקיבא' כמסגרת-על המאגדת את כל המוסדות.

1. מהיכן הגיע הרב נריה לתנועת בני עקיבא? מה לפי דעתכם אפשר ללמוד מכך על אישיותו?
2. מהו השיר המפורסם ביותר שחיבר הרב משה צבי נריה?
3. מדוע הלך הרב נריה להקים את הישיבה בכפר הרא"ה? מה אפיין את הישיבה?
4. הסבירו את משמעות המשפט "הישן יתחדש והחדש יתקדש"

הרב אברהם יצחק הכהן קוק

הרב קוק, שנולד בלטביה, עלה לארץ בכ"ח באייר 1904 כשהוא כבר כמעט בן ארבעים. בשנות חייו בלטביה כבר הספיק להיודע כגדול ואדיר בתורה. את תחילת דרכו בארץ עבר הרב קוק בעיר יפו, ושימש בה רב העיר. אחת הפעולות המיוחדות שעשה הרב קוק ביפו וסימלה את המשך דרכו הייתה הקמת בית הספר 'תחכמוני', שהחידוש בו היה שילוב בין לימודי קודש ללימודי חול. בתקופה זו גם יצר הרב קוק קשר עם אנשי הציונות החילונית שפעלו בארץ בעת ההיא וגם יסד את 'מסע המושבות' - מסע של תלמידי חכמים שהצליח הרב קוק לגייס, שרצו לחזק את הציונים בעבודתם את הארץ וליצור חיבור ביניהם לבין עולם התורה והמצוות.

נריה, ששימש הרב ומורה הדרך הרוחני של תנועת בני עקיבא במשך שנים רבות. דרכה של התנועה, המאמינה ב'תורה ובעבודה', כלומר בערך שקיים גם ביחס לעולם החומרי, שלפעמים נראה לנו עולם של חול מיותר, יונקת מתורתו של הרב קוק.

בשנת תרצ"ד שלח הרב קוק מכתב ברכה לכינוס מדריכים ובו כתב: "יקירי לבבי חברי בני-עקיבא עז לכם ויפעת נשמה ממקור ישראל. חביבי ממעמקי הלב הנני שולח לכם את הבעת הוקרתי לכינוסכם היקר". במכתב זה בא לידי ביטוי הקשר וההערכה שהיו לרב קוק לתנועת בני עקיבא, שמבקשת לתת יישום בחיים לתורות של הרב קוק. שבט הרא"ה של תנועת בני עקיבא מנציח עד היום את שמו של הרב אברהם יצחק הכהן קוק, שכונה בראשי תיבות של שמו - רא"ה.

בפגישותיהם עם אנשי המושבות נתברר לרבנים שחיים בהן יהודים תמימים וישרים המבקשים חינוך תורה לבניהם, אלא שמורים שונאי דת השתלטו על בית הספר והם מחנכים אותם בניגוד לדעת אבותיהם. הרב קוק והרבנים שבאו איתו הבטיחו להם שבשובם ממסעם ישלחו אליהם מורים דתיים.

בשנת 1919 התמנה הרב קוק לרב של העיר ירושלים, ושם גם יסד את 'הרבנות הראשית', המסמלת את אחדות עם ישראל סביב רב, תורה וקדושה. כמה שנים אחר כך הקים הרב קוק בירושלים את ישיבת 'מרכז הרב', שהחידוש בה היה שלמדו בה בשפה העברית (ולא ביידיש, כמו בישיבות האחרות), וגם העיסוק הרחב בשאלות של אמונה ומחשבה.

הרב קוק היה רבו של הרב משה צבי

1. מה הקשר של הרב קוק לתנועת בני עקיבא?

2. איילו מצעים של הרב קוק בימי חייו מצידים על האמונה שלו בערכי 'תורה וצדקה'?

3. כיצד אפשר ליישם היום את 'סג המושבות' של הרב קוק?

4. הסגירו את הפתיחה של המכתב שכתב הרב קוק למדריכי בני עקיבא. מה היא מסמלת?

נספח 4

שאלות לחשיבה

יחיאל אליאש

- אילו תכונות מאפיינות את יחיאל אליאש?
- חשבו על משהו חדש אחד שלמדתם על יחיאל אליאש
- בחרו תכונה אחת שאתם רוצים ללמוד מיחיאל אליאש - וליישמה

הרב משה צבי נריה

- אילו תכונות מאפיינות את הרב משה צבי נריה?
- חשבו על משהו חדש אחד שלמדתם על הרב משה צבי נריה
- בחרו תכונה אחת שאתם רוצים ללמוד מהרב משה צבי נריה - וליישמה

הרב אברהם יצחק הכהן קוק

- אילו תכונות מאפיינות את הרב אברהם יצחק הכהן קוק?
- חשבו על משהו חדש אחד שלמדתם על הרב אברהם יצחק הכהן קוק
- בחרו תכונה אחת שאתם רוצים ללמוד מהרב אברהם יצחק הכהן קוק - וליישמה

פעולה 4

אז איך זה עובד?

היכרות עם המסגרת הכללית של התנועה - תלבושת, מפקד, פעולות, מנחה, תפקידים, פעילויות.

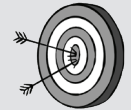
כללים וחוקים נשמעים לנו כמו דברים ששייכים לבית הספר, אבל האמת היא שבכל מקום יש חוקים, ואפילו במקומות שאין חוקים יש חוק - שבמקום הזה לא מתנהלים לפי חוקים... 😊 גם בתנועה יש חוקים נעימים וטובים שעוזרים לתנועה להיות שמחה ופעילה! מטרת הפעולה היא להסביר לחניכים על התנהלות התנועה כדי שידעו מה מצופה מהם כחברים בתנועה וכן שידעו איך מתנהלים הדברים בכלל.

נושא:

רציונל:

מטרות:

3

החניכים יערכו **מפקד פתיחה** חגיגי לרגל כניסתם לתנועה.

2

החניכים יכירו את **מערכת התנועה** (הנהלה ארצית, מחוז, קומונרית, מדריכים, שבטים, שבט).

1

החניכים ילמדו מה מצופה מהם **כחברי בני עקיבא** (תלבושת, מפקד, זמנים).

גוף הפעולה:

שלב א' | תלבושת בסניף

- חניך לובש כחול-לבן אך חסר עניבה.
- חניך לובש כחול-לבן ועניבה אך מגיע באיחור למפקד (רץ או משהו מעין זה).

לאחר שהחניכים יגלו את הטעות שבכל אחת מהתמונות, בקשו מאחד החניכים להסביר מה הלבוש שבו יש להגיע למפקד.

◀ דיון

כדי לתת ללבוש של החניכים חשיבות ודרמטיות כדאי להבין את משמעותה של תלבושת. עיסוק זה יכול לעזור לחניכים להבין את חשיבות ההקפדה על כחול-לבן ועל חולצת תנועה בסניפים שמקפידים בהם על כך.

שאלו את החניכים:

- כאשר אנו הולכים ברחוב, כיצד אנו יכולים לדעת שאנו רואים חייל?
- כאשר אנו נמצאים בבית חולים, כיצד אנו יכולים לדעת מיהי אחות?

נבנה בחניכים את ההבנה מהו הלבוש שבו יש להגיע למפקד. בפעולה התייחסנו לסניפים שיש להגיע בהם בכחול לבן. אם אצלכם בסניף גם החניכים צריכים לבוא בחולצת תנועה, או לחלופין יש כללים קצת אחרים - התאימו את המתודה לנעשה אצלכם. כמו כן תוכלו לנצל את הפעולה כדי לקבוע כללי לבוש (לדוגמה, לא באים במכנסי ג'ינס בשבת, אין לבוא לסניף בגופיות וכו').

◀ נכון ולא נכון בתמונה

הציגו תצלומים של אנשים (אפשר לצלם מראש את האחים שלכם או את החברים שלכם), ולאחר כל הצגה החניכים יצטרכו לגלות מה היה לא נכון בהתנהגותו של החניך שבתמונה:

- חניך לובש חולצה לבנה ומכנסיים בצבע בז' (או כל צבע אחר פרט לכחול).
- חניך לובש מכנסיים כחולים וחולצה תכלת (או כל צבע אחר פרט ללבן).

- כאשר אנו הולכים לחתונה, כיצד אנו יכולים לדעת מיהי הכלה?
- שני כיסים בחלק הקדמי של החולצה
- סמל תנועת בני עקיבא מגוהץ על אחד הכיסים (זה המקום והזמן לחזור על משמעות הסמל של התנועה, כפי שהסברנו ביחידות הקודמות)

דרך אוסף השאלות האלו יש להבהיר לחניכים את חשיבותה של תלבושת: הרבה פעמים הלבוש הוא שעוזר לנו להבין מי האדם שעומד מולנו, מה התפקיד שלו, מהן המחשבות שלו, מה תחום האחריות שלו ועוד.

◀ חולצת תנועה

הראו לחניכים חולצת תנועה ושאלו אותם: מה מייחד את החולצה הזו מסתם חולצה רגילה?

- התייחסו בהתחלה למראה החיצוני של החולצה:
- צבע תכלת (או לבן)
- שרוך כחול

◀ **שאלו את החניכים**
מה אתם יכולים לדעת על מי שלובש את החולצה הזו?

סביר להניח שהחניכים יגידו: שהוא שייך לתנועת בני עקיבא, אולי זו הקומונרית או המדריך, שהוא דתי וכו'.

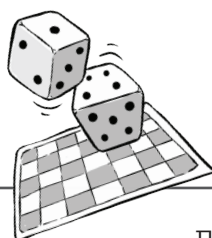
דרך שאלות אלו חדדו את החשיבות של ההקפדה על תלבושת של בני עקיבא במפקדים ובפעולות.

שלב ב' | איך נראה מפקד?

קושי לעמוד בשקט זמן ארוך, ועל כלל זה כדאי לכם, המדריכים, להקפיד כבר מההתחלה.

◀ **משחק השקט**
נעמיד את כל החניכים בשורה

בשלב זה אנחנו רוצים לתרגל עם החניכים את כללי העמידה במפקד: עמידה בשקט והקשבה לדברי הקומונרית, שאומרת: "חופשי", "הקשב", "עמוד דום", "עמוד נוח". כידוע, לכל ילד יש

- איזו התנהגות מתאימה יותר לזמן תפילת מנחה או ערבית בסניף?

◀ הסבירו לחניכים

אף על פי שעמידה שקטה במשך כמה דקות אינה משימה פשוטה כל כך, אנחנו רוצים להחליט כשבט שאנחנו נהיה בשקט בזמן המפקד: איננו מדברים זה עם זה, איננו צועקים ואיננו שרים סתם ככה (אלא בזמן שירת ההמנון).

◀ למדו את החניכים את העמידה במפקד

הסבירו לחניכים כיצד צריכים להניח את הידיים כאשר הקומונרית אומרת: "חופשי" ו"הקשב". הסבירו לחניכים כיצד יש לעמוד כאשר הקומונרית אומרת: "עמוד נוח" ו"עמוד דום". תרגלו איתם כמה פעמים.

◀ שחקו עם החניכים 'חופשי-הקשב'

בדומה למשחק: 'ים-יבשה' (בלבלו את החניכים ואמרו בזריזות את ההנחיות. חניך שייפסל, כלומר יניח את הידיים שלא בהתאמה להנחיה, יצא

ליד הקיר ועליהם להיות בשתיקה. הראשון שידבר, ייפסל וייתיישב. החניך שיישאר אחרון לעמוד ליד הקיר - יזכה במשחק.

אתם כמדריכים יכולים לנסות להפסיל את החניכים: הצחיקו אותם, דברו איתם, גרמו להם לדבר זה עם זה. לפני תחילת המשחק הסבירו לחניכים שתנסו להפסיל אותם כדי שיבינו שזה חלק מהמשחק.

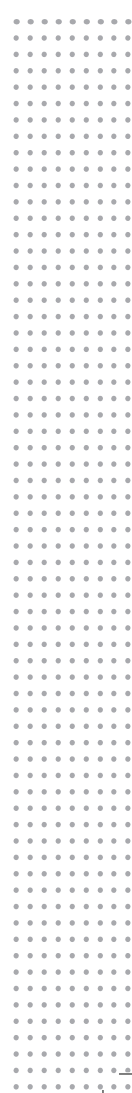
◀ משחק הרעש

כל חניך צריך לצעוק בקול רם, לדבר או לשיר במשך 30 שניות, וברגע שיפסיק תעבור האחריות לרעש לחניך שיושב על ידו. חניך שלא יצליח להרעיש במשך 30 השניות שלו, ייפסל ויצא מהמשחק. אתם, המדריכים, אחראים לשעון במהלך המשחק, ובכל חצי דקה עליכם לסמן לחניך הבא שהגיע תורו להרעיש.

החניך שיישאר אחרון במשחק - יזכה.

◀ שאלו את החניכים

- איזו התנהגות מתאימה יותר לעמידה במפקד בני עקיבא?

◀ הסבירו לחניכים

בקצרה את שני האלמנטים הנוספים המתרחשים במפקד: ספירת החניכים בסניף ושירת ההמנון, שלימדתם ביחידה השנייה.

מהמשחק). אם לחניכים יש סבלנות, אפשר לשחק את אותו משחק גם עם ההנחיות 'עמוד נוח' ו'עמוד דום'.

שלב ג' | היכרות עם בעלי תפקידים

- קומונרית הסניף (שלכם)
- מדריך בסניף (עם שמכם)
- חניך בסניף (עם שמו של אחד מהחניכים בשבט)

כדי להפוך את העניין לחי ומוחשי יותר, כדאי להביא תחפושות ולהלביש כל אחד מהחניכים פריט לבוש אחד שיבהיר איזו דמות הוא מייצג.

◀ העמידו בשורה

- את כל החניכים המייצגים דמויות וספרו לחניכים על כל אחת מהדמויות מה השם שלה ומה התפקיד שלה בבני עקיבא.

בשלב זה נפגיש את החניכים עם שלל הדמויות שיש במערכת תנועת בני עקיבא, והחניכים יבינו מה תפקיד כל אחת מהדמויות.

◀ משחק תפקידים

בחרו מספר חניכים והדביקו לכל חניך שלט אחד מהשלטים האלה על החולצה (אם הפעולה מתקיימת בשבת, אפשר לחבר את השלט בסיכת ביטחון):

- מזכ"ל בני עקיבא: יגאל קליין
- רכז המחוז (עם שמו של רכז המחוז שלכם)
- קומונרית הסניף (עם שמה של

מדריכים משקיעים: אפשר להביא את רכז המחוז או את רכזי ההדרכה למפגש עם החניכים או להזמין את ההורים למפקד חגיגי כדי שהחניכים יבינו את חשיבות המפקד וייתייחסו אליו ברצינות.

סרקו להורדת
קובץ דיגיטלי
של הפעולה

לסיכום הפעולה אפשר להזמין את הקומונרית שתעשה מפקד לחניכים, כולל שירת ההמנון. בקשו מהקומונרית לשאול את החניכים שאלות שמסכמות את הדברים שלמדתם במשך החודש. לדוגמה:

אילו אותיות נמצאות בסמל התנועה ומה הן מסמלות? // למה נבחר שמה של התנועה להיות 'בני עקיבא'? // אילו שמות של שבטים אתם מכירים? // מה הסיסמה של התנועה? // איך צריך להגיע למפקד? // איך הרב נריה קשור לבני עקיבא?

- 44 -

מה אני צריך להכין לפעולה?

שני חניכים שחשוב שאדבר איתם אישית:

הכינו סידור אישי לכל חניך עם תפילת מנחה של שבת, (אפשר להדפיס נוסח על נייר מעוצב), עברו על הסידור ולמדו אותם את סדר התפילה כפי שמתפללים בסניף.

פעולה 5

יחד,
כולנו
יחד!

- 45 -

חבורת השבט שלנו.

נושא:

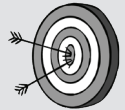

רציונל:

זוהי:

שני דגלים (או חפץ אחר
שיכול לדמות חבל),
שלושה מקלות,
הגדרות ל"רוח נושבת",
חבילת מסטיקים,
סוכריות או במבה,
דפי ערכים

כשהספינה מתחילה את מסעה בים היא זקוקה לרוח מתאימה אשר תוביל אותה בבטחה ליעדה. אילו רוח וערכים יובילו אותנו בדרכנו בתנועה? בפעולה זו נברר את האחריות האישית והכללית שלנו כשבט ואת הערכים שלאורם אנו בוחרים ללכת.

מטרות:

3

המדריכים והחניכים יבחרו את ערכי הבסיס השבטיים.

2

החניכים ילמדו על ערך הערבות ההדדית בשבט.

1

החניכים יחוו את החשיבות שבקביעת כללים בשבט.

גוף הפעולה:

שלב א' | חשיבות הכללים בשבט

מדריכים יקרים: לפניכם כמה אפשרויות למשחקים. מומלץ לבחור באחת מהן או יותר בהתאם לאופי השבט ולגודלו.

- 46 -

◀ משחק 'שלושה מקלות'

בקשו מהחניכים לעמוד בטור וסדרו שלושה מקלות במקביל, במרווח קבוע. בתחילת המשחק יהיה המרחק בין המקלות קטן.

הסבירו לחניכים שכל אחד בתורו צריך לעבור שלושה מקלות בקפיצה משולשת, כלומר לעבור את שלושת המקלות בדילוגים, ובין מקל למקל רשאי המשתתף להניח את אחת מרגליו על הקרקע פעם אחת בלבד.

מי שאינו מצליח, כלומר אינו עובר את המקל השלישי או דורך פעמיים ברווח שבין מקל למקל, נפסל ויוצא מהמשחק. על פי הקפיצה של הקופץ האחרון, ה'מרחיק', מזיזים את המקל האחרון וכן מזיזים את המקל האמצעי כדי שהמרחק בין

◀ 'משחק הדגל'

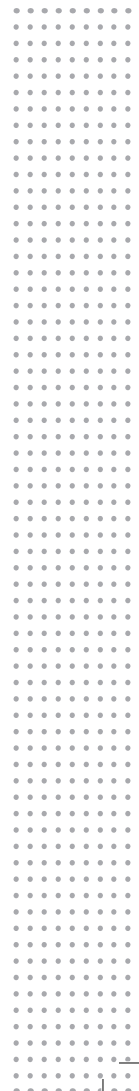
חלקו את השבט לשתי קבוצות, ותנו לכל קבוצה דגל.

הגדירו לכל קבוצה שטח בסיס ובמרכזו הציבו את הדגל שלה.

מטרת כל קבוצה לנסות להעביר את הדגל של הקבוצה השנייה לתוך גבולה שלה.

אם חבר מקבוצה אחת נתפס בשטח של הקבוצה האחרת הוא נחשב שבוי, וכדי לשחררו על אחד מחברי הקבוצה שלו לתת לו כף.

הקבוצה שמעבירה ראשונה לשטחה את הדגל של הקבוצה האחרת - מנצחת. הנחו את החניכים לחלק תפקיד לכל אחד מחברי הקבוצה, על מנת שיצליחו לנצח.

והחניכים יענו על פי החוקיות שקבעו מראש.

אם אחד החניכים טועה בתשובה כולם אומרים "אנדרלמוסיה", ועל כל חברי הקבוצה לקום ולהחליף מקום. ממשיכים כמובן באותה החוקיות עד שהחניך היוצא מגלה מה היא הייתה.

שלושת המקלות יישאר שווה.

◀ משחק 'אנדרלמוסיה'

בחרו מתנדב מחברי השבט, הוציאו אותו החוצה והסבירו לו שעליו לשאול שאלות כדי לגלות את החוקיות שהמציאו הנותרים בפנים. השאלות שהוא ישאל יופנו לבני הקבוצה ויהיו אישיות,

במשחק הדגל ושלושה מקלות ראינו שגבול נותן לנו הרגשת ביטחון, וכשחוצים את הגבול מרגישים חוסר יציבות ובלבול. במשחק אנדרלמוסיה ראינו שהחוקים והגבולות דורשים מאיתנו להתרכז והבנו את החשיבות שכל אחד מחברי הקבוצה יפעל על פיהם כדי שלא יהיה בלגן.

סיכום
ביניים

שלב ב | חשיבות הכללים בשבת

החניכים. בכל פעם קראו משפט אחר המתחיל במילים: "הרוח נושבת לכיוון כל מי ש...". מי שהמשפט נכון לגביו מתבקש לקום ממקומו ולהחליף מקום ישיבה עם חברי השבת האחרים שקמו בו בזמן. החניך שישאר ללא כיסא יעמוד במרכז המעגל, יאמר את ההגדרה הבאה וינסה לתפוס את מקומו של אחד החניכים.

לדוגמה: הרוח נושבת לכיוון כל מי שיש לו עיניים ירוקות // הרוח נושבת לכיוון כל מי שהגיע בכחול-לבן וכן הלאה.

◀ סיפור "החור בספינה" (נספח 1)

אפשרות א: קראו את הסיפור עם החניכים.

אפשרות ב: שתפו את החניכים בהצגת הסיפור תוך כדי קריאה שלכם.

שאלו את החניכים:

- מה גרם לספינה לטבוע?
- מה לא הבין האיש הקודח?
- מה אפשר ללמוד מהסיפור?

◀ משחק 'הרוח נושבת'

הושיבו את החניכים במעגל שבו כיסא אחד פחות ממספר

בסיפור החור בספינה הבנו שיש משמעות ואחריות למעשים שלנו ולכל מעשה יש השפעה על היחיד ועל הכלל בקבוצה. במשחק 'הרוח נושבת' ראינו שיש לנו הרבה נושאים משותפים, וכדי שנוכל להפליג ולצאת למסע שלנו אנחנו צריכים לקבוע לאן הרוח שלנו נושבת, וכשבת עלינו לקבוע את הערכים שיובילו אותנו בפעילויותינו בתנועה.

סיכום
ביניים

שלב ג | בחירת ערכים

- כשבת בבני עקיבא.
- לאחר שכל החניכים הניחו את המסטיקים סכמו את התוצאות ושאלו:
- למה דווקא הערכים המסוימים האלה הם שקיבלו הכי הרבה מסטיקים?
 - אילו ערכים בחרתם ולמה?
- ◀ חלקו שישה מסטיקים, סוכריות או חתיכות במבה לכל חניך וחניכה, והניחו על הרצפה דפים שכתובים עליהם בגדול מגוון ערכים (נספח 2). בקשו מהחניכים להסתובב בין הערכים ולהניח את המסטיקים שלהם על שישה מהערכים שהכי חשובים בעיניהם לפעילויותינו

סכמו עם החניכים מהם דרכי ההתנהגות והערכים שאתם מצפים מהם כחניכים בתנועה. בחרו בשלושת הערכים החשובים ביותר לכם כשבת היום, ואם אפשר תלו אותם לזיכרון בחדר של השבת.

מה אני צריך להכין לפעולה?

שני חניכים שחשוב שאדבר איתם אישית:

א ב

חלקו את הציפור ובקשו מהחניכים להשלים את האות החסרה. לאחר הקריאה הסבירו לחניכים שכמו שהתקשו לקרוא את הטקסט כשחסרה אות אחת, גם בשבט כאשר חניך אחד לא נמצא השבט חסר, ולכן חשובים לנו האחדות ושיתוף הפעולה.

<< מכונת הכתיבה שלנו היא ממוחל ישן והיא על פי כן היא פועלת די טוב.

<< פרט לחדד המקשים שמת. יש בהם הרבהים והרבהה מנאנאים הפועלים בהופן מניח את הדעת,

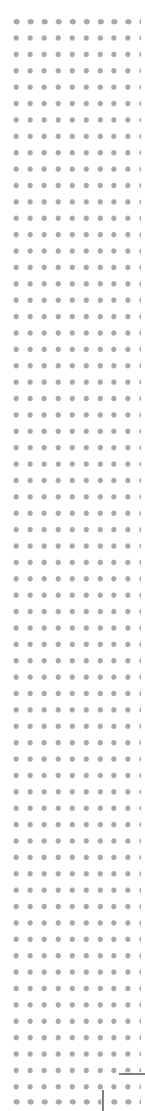
<< כך החדד המנאנאים יינו פועל ומקלקל את השורה.

<< לציתים נראה כאלו הקבוצה פועלת כמכונת כתיבה זו, כלאור ל% כל המנשים פועלים כיות,

<< אפשר שתמחר לעצמך: מין זה משנה, שהרי מניני מל% מדים אחד, מל% שהכל זמת יש חשיבות, הבסיס לכל קבוצה הוא שיתוף פעולה מל% של כל אחד.

<< לכן להבה מם תחשוב שהינך רק מדים אחד שמנציו מנים מוספים ומנים זורעים, ככור את מכונת הכתיבה שלי!!!

ג

סרקו להורדת
קובץ דיגיטלי
של הפעולה

נספח 1

החור בספינה

עומד לו אדם בלב האוקיינוס השחור
ובמרכזו חדרו קודח הוא חור
כמעט כל הקומה הראשונה מוצפת, והוא
ממשיך בנחת
ואז על כתף האדם, יד קשה מונחת...
מה איתך, הן את שפיותך איבדת?
הן עוד רגע אחד ומתת
אולם האיש אדיש ובלי לחשוב פעמיים
מגדיל את החור ומכניס עוד מים
ועונה הוא לכל הנוסעים ולרב החובל
שאת דעתם הוא אינו מקבל
כי אין הוא קודח בחדרם הם או במסדרון
הוא קודח בחדרו - ואין בכך כל אסון...
....
מובן שכל השומע זאת יצחק,
כי הרי ידוע שכולם בספינה אחת.

עלינו לטבוע יחדיו או - יחדיו... לשוט!
מעשה שוהיה לפני הרבה שנים
עובר הוא מפה לאוזן - מאבות לבנים.
שטה לה ספינה עם מאה חדרים
רב חובל אחד ו... אלפיים נוסעים
הגיעה הספינה לאוקיינוס השחור
המשיכה קדימה בלי להביט אחור
לפתע החלה לנטות על צידה
שאלו את רב החובל, אולם להשיב -
לא ידע...
בדקו את כל החבלים, הקרשים
והכפתורים
והכל תקין - כל המכשירים כשירים
העבירו את המשא מצד לצד
כל מי שייכול עזר, הושיט יד
אולם הספינה בשולה, אוזן לא מטה
ועל צידה הימני הולכת ונוטה
עובר רב החובל מחדר לחדר
וכל הנוסעים בחיל וברעדה אחריו כעדר
בודקים הם אם הכול במקומו נמצא
ולרגע נדמה כאילו על הספינה
קללה רבצה.
ואכן, כשנכנסו לאחד החדרים שבצד ימין

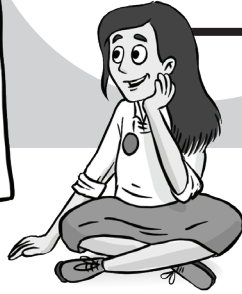
נספח 2

ערכים

דרך ארץ	סדר וניקיון	כבוד
אהבת המולדת	עין טובה	שמחה
הישגיות	שיתוף פעולה	יראת שמיים
כוח	התמדה	הקשבה
למידה	כנות	כיף
עקביות	נתינה	מעורבות
שמחה	שליטה	ציניות
חברות	תורה ועבודה	בטיחות
	גיבוש	

פעולה 6

"כן,
זה אותו
השבט"

גיבוש השבט בכניסה לתנועה.

זיוז:

חבילת ספגטי (לא מבושלת)
או חבילת שיפודים, תלבושות
להצגה, חוט או חבל, פתקים
מחוספרים (כמספר חניכי
השבט), דפים, כוסות
חד-פעמיות, סדין, פלסטלינה
או אביזר אחר להמחשה,
מקרן ומחשב
(לא חובה)

"גם כשתהיה זקן בעוד 80 שנה, גם כשתהיה כפוף בעזרת הנכדה הקטנה, גם כשכבר לא תוכל לראות בלי משקפיים, גם כשתתחיל לשכוח איפה הנחת את השיניים, גם כשלגמרי תשכח מקומות אירועים ואנשים שלמדו אתך בכיתה, תמיד תזכור מיד באיזה שבט אתה!" (אורי אורבך)

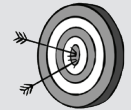
השבט ילווה את החניכים לעוד שנים ארוכות, וזה הזמן שלנו להסביר לחניכים את החשיבות של לקיחת חלק בפעילות השבטית השוטפת, כי רק יחד יש לנו כוח ועוצמה למלא כל משימה.

נושא:

רציונל:

מטרות:

3

החניכים ימחישו את מושג השבט בתנועת בני עקיבא.

2

החניכים יחוו את החשיבות של להיות חלק מקבוצה.

1

החניכים יפעלו לשיתוף פעולה וגיבוש השבט.

גוף הפעולה:

שלב א' | כוחה של אחדות

מדריכים יקרים: לפניכם כמה אפשרויות למשחקים. מומלץ לבחור באחת מהן או יותר בהתאם לאופי השבט שלכם ולגודלו.

- 54 -

◀ משימת הסדין

פרסו סדין על הרצפה ובקשו מכל חברי הקבוצה לעמוד על הסדין. ניתן לחלק את השבט למספר קבוצות (בהתאם למספר החניכים, ולהביא יותר מסדין אחד).

הסבירו לחברי הקבוצה שמוטלת עליהם משימה: להפוך את הסדין (כאשר כל חברי השבט עדיין עומדים עליו), בלי לגעת ברצפה.

לאחר שיהפכו את הסדין בהצלחה יש לחזור על המשימה שוב, אלא שהפעם מוסיפים למשחק שעון עצר. דרבנו את החניכים להצליח בפרק הזמן הקצר ביותר.

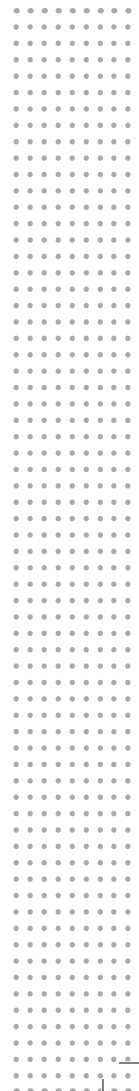
◀ לעבור את הנהר

ציירו מסלול נהר על הרצפה, חלקו את החניכים לקבוצות שוות של שלושה עד שישה חברים ותנו לכל קבוצה שלושה דפים לבנים אשר ישמשו גשר.

הסבירו לחניכים שהמטרה של כל קבוצה היא לחצות את הגשר בזמן הקצר ביותר.

הפתרון: חציית הגשר נעשית על ידי הזזה של אחד מהדפים בעוד על שני הדפים האחרים עומדים שאר חברי הקבוצה.

שימו לב: כל נפילה על הרצפה מחייבת להתחיל את המסלול מחדש.

גדולה של ספגטי, שאי אפשר לשבור בבת אחת. לאחר מכן הקריאו את הסיפור. **אפשרות ב:** הכינו את ההצגה מראש והציגו אותה עם כמה מהחניכים תוך כדי קריאת הסיפור.

◀ **הצגה - האב ובניו** (נספח 1)

אפשרות א: בחרו שלושה נציגים ובקשו מכל אחד מהם לשבור כמה יחידות ספגטי (או שיפודים), ולאחרון תנו כמות

במשחקים ובסיפור ראינו שכדי שהשבט יוכל להצליח עליו להתאחד למען מטרה מסוימת.

**סיכום
ביניים**

שלב ב' | עושים מקום לכולם

מותר רק לאחד החניכים להיכנס למעגל. הפעילו את שעון העצר כאשר החניכים מוכנים. אחרי הניסיון הראשון בקשו מאחד החניכים לחשוב איך אפשר להצליח לעבור את המשימה בפחות זמן, ועזרו לחניכים להבין שעליהם להיכנס בזה אחר זה לפי סדר עמידתם במעגל.

◀ **משחק המספרים**
פזרו על הרצפה דפים ממסופרים כמספר חברי הקבוצה ותחמו אותם בחוט או בחבל. בקשו מחברי הקבוצה לעמוד מסביב לחבל והסבירו להם שמטרת המשחק היא שכל חברי הקבוצה יצליחו להיכנס לתוך המעגל לפי סדר המספרים, בזה אחר זה, בתוך דקה. בכל פעם

◀ מגדל בבל

חלקו את החניכים לשתי קבוצות, ולכל קבוצה תנו חבילת כוסות. בקשו מכל קבוצה ליצור מהכוסות את המגדל הגבוה ביותר. הסבירו לחניכים שיש להם חצי דקה לחשוב איך ליצור את המגדל, ודקה לבנות אותו. לפני המשחק בקשו (בשקט, בצד) מחניך מכל קבוצה שלא יאפשר לחברי הקבוצה להצליח במשימה בפעם הראשונה.

בשבטים קטנים אפשר שכל הקבוצה תבנה יחד, ובשבטים

גדולים במיוחד מומלץ להתחלק לכמה קבוצות.

◀ סבב שיתוף

הושיבו את החניכים במעגל ושאלו אותם:

- איך היה במשימת המספרים ובמשימת המגדל?
- מה עזר להם להצליח? מה הפריע להם?
- פנו אל את החניכים שעזרו או הפריעו ושאלו אותם: איך הרגשתם כשראייתם את חברי הקבוצה שמחים כשהצליחו או עצובים כאשר הרסתם להם את מה שבנו?

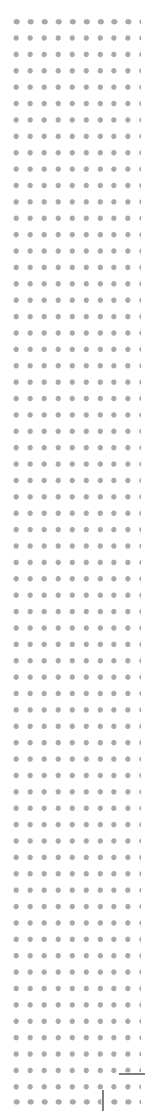
במשחקים ששיחקנו הבנו שהאחדות עוזרת לנו להצליח במשימות כשבט, וזה קורה כאשר לכל חבר יש מקום בשבט.

שלב ג | מה הציפייה שלנו מהשבט?

החניכים לכמה קבוצות שיתוף. אם אין פלסטלינה אפשר לשבת במעגל, וכל חניך וחניכה ישתפו מה ישמח אותם בשבט.

חלקו לחניכים פיסת פלסטלינה ובקשו מהם ליצור בעזרתה את מה שישמח אותם בשבט בבני עקיבא. בשבטים גדולים כדאי לחלק את

הסבירו לחניכים ששבט בבני עקיבא הוא קבוצה מגובשת שלומדת ופועלת יחד בדרך תורה ועבודה. אמרו להם שבשנים הקרובות השאיפה היא להפוך את השבט לקבוצה חזקה ומגובשת שיש בה חברות וערכים שחשוב לכם לפעול למענם.

מה אני צריך להכין לפעולה?

שני חניכים שחשוב שאדבר איתם אישית:

גם כשתהיה זקן בעוד 80 שנה,
 גם כשתהיה כפוף בעזרת הנכדה הקטנה,
 גם כשכבר לא תוכל לראות בלי משקפיים,
 גם כשתתחיל לשכוח איפה הנחת את השיניים,
 גם כשלגמרי תשכח מקומות, אירועים ואנשים
 שלמדו איתך בכיתה,
תמיד תזכור מיד באיזה שבט אתה!

(אורי אורבך)

סרקו להורדת
קובץ דיגיטלי
של הפעולה

נספח 1

האב והבנים

עשה מהם אגודה אחת, ניסה לשבור אותה - ולא הצליח. אמר האב: "ראו, בנים יקרים. גם אתם כמו המקלות, אם תלכו לבד יהיה קל לשבור אתכם, אבל אם תישארו יחד, שום דבר ואף אחד לא יוכל לשבור אתכם לעולם. זהו כוחה של קבוצה".

היה היה אב ולו עשרה בנים. שלח האב את הבנים ליער וביקש מכל אחד לאסוף מקל. חזרו הבנים והביאו כל אחד מקל. אמר להם האב: "בואו ואלמד אתכם משהו". לקח מקל אחד, שבר אותו לשניים, ואמר: "מקל אחד נשבר בקלות". לקח את תשעת המקלות שנשארו,

העשרה

אפשר להקרין סרטונים בתחילת הפעולה או בסופה:

כוחה של קבוצה

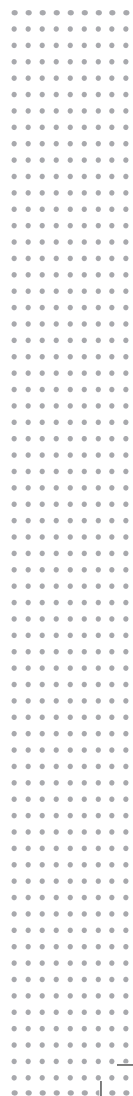
"כן, זה אותו השבט"

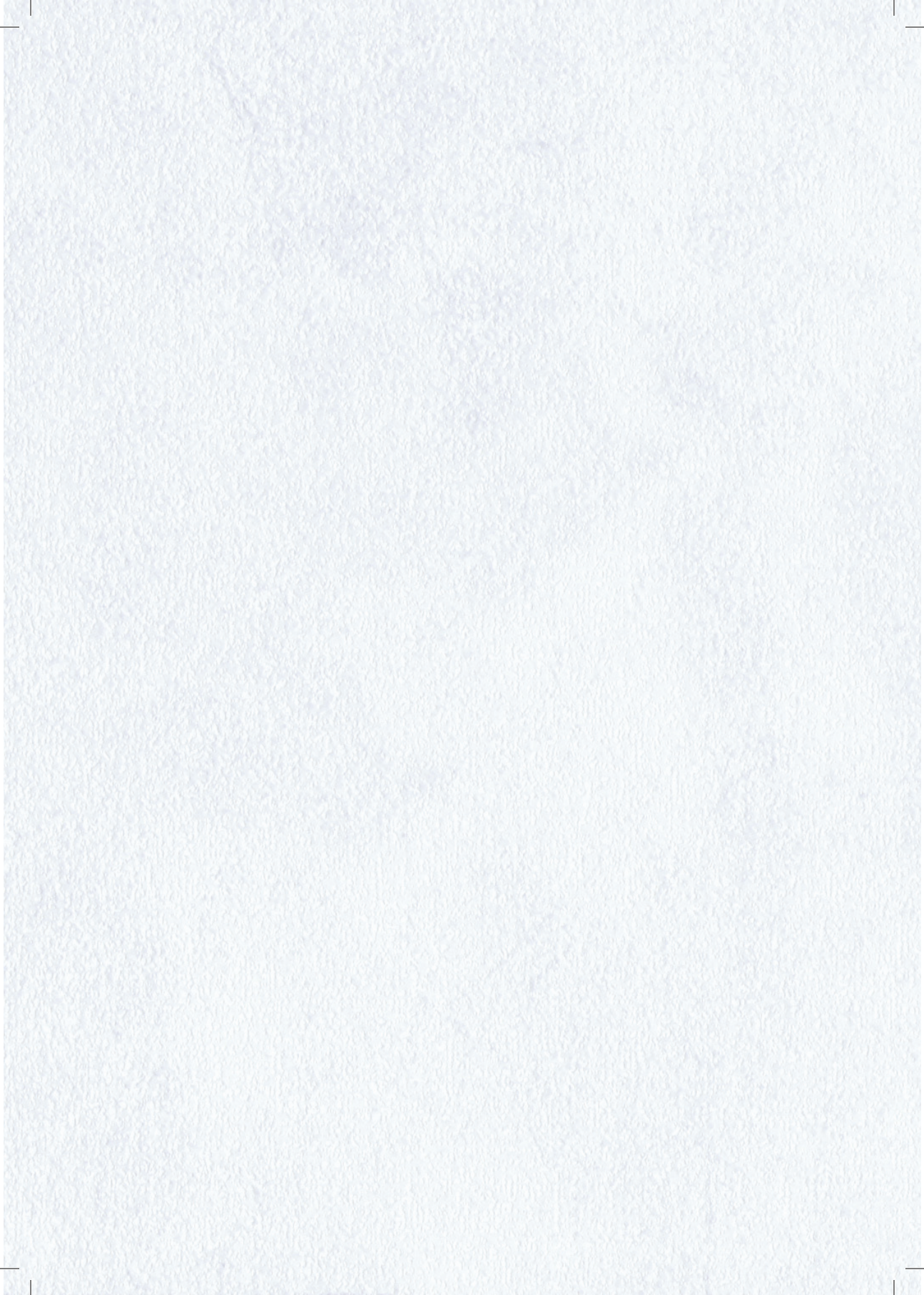

טרום - זרעים

- 60 -

כל עֹד
בִּלְבָב פְּנוּמָה
נֶפֶשׁ יְהוּדֵי הוֹמִיָּה
וּלְפָאֲתֵי מִזְרַח, קְדִימָה
עֵין לְצִיּוֹן צוֹפִיָּה
עוֹד לֹא אֶבְדָּה תְּקוּרַתֵּנוּ
הַתְּקוּהָ בֵּת שְׁנוֹת אֲלֵפִים
לְהוֹת עִם חֶפְשִׁי
בְּאֶרְצֵנוּ, אֶרֶץ צִיּוֹן
וִירוּשָׁלַיִם.

נפתלי הרץ אימבר

bneiakiva.org.il